

ITALIJA JE BAJE SKLENILA Z ANGLIJO POGODBO. SKUPNI INTERESI V AFRIKI SO TEMELJ DOGOVORA.

V severni Franciji in Belgiji divja še vedno velika bitka in odločitev ne bo še tako kmalu padla. -- Velikanske izgube na obeh straneh so edini uspeh bojev. -- Zastopniki zavezničkov so zapustili Carigrad ter stem prekinili diplomatske zveze s Turčijo. -- V Egiptu so se pojavili nemiri. -- Vsa znamenja kažejo, da bo stopila Italija na stran zavezničkov. -- Sklenila je baje z Anglijo defenzivno pogodbo za varstvo posesti v Afriki. -- Delovanje turškega brodograja v Črnem morju.

Rusi, Avstrijci in Nemci.

Berlin, Nemčija, 2. novembra. Bitka, ki se bje v okolici Suvalki med Nemci in Rusi še dosedaj ni končana. Iz Krakova poročajo, da so bili Rusi pognani preko reke San in da so jih Avstrijci zasledovali dvajset kilometrov daleč.

Blizu mesta Disco so odbili Avstrijci močan ruski napad. Pri tej priliki so vjeli precej Rusov in zaplenili veliko množino orožja. Na Rusko-Poljskem se bo zopet začela vroča bitka, ki bo skoraj gotovo odločila vojno na vzhodnem bojišču.

Izpred Varšave.

Petrograd, Rusija, 2. nov. — Vojaški dopisnik poroča nekemu tukašnjemu listu: — Avstrijci se umikajo proti jugu, Nemci pa proti slevski meji. Sedaj ne mislijo več, da bodo prezimili v Varšavi.

Nemcem sledijo ruske čete iz Varšave in Novega Georgijevska. Neki ruski armadni zbor je začel prodirati proti severu in namerna napasti Nemce od strani. Oba bregova reke Visle sta v ruskih rokah. Blizu Varšave so vjeli nekaj častnikov, ki so izpovedali, da se Nemci umikajo ob dvotirni železniški progi, ker je na cestah toliko blata da ne morejo nikamor naprej. Južne divizije se nahajajo med Kielec in Krakovom. Levo nemško krilo ni zvezano s centrom, v sled česar se lahko prigladi, da ga Rusi obkolijo in ujamajo.

Tuji v Rusiji.

Washington, D. C., 2. nov. — Državni departmet je dobil iz Rusije uradno poročilo, da bodo morali v teku prihodnjih dveh tednov vsi nemški in avstrijski državljani zapustiti Rusijo. Onega, ki bo ostal, se bo smatralo za ogleduha in se bo postavno postopalo z njim.

London, Anglija, 2. novembra. Reuter-jevi brzojavni agenturi se sporočijo sledeče iz Petrograda: — Petrogradski policijski prefekt je izdal povelje, da morajo v teku enega tedna zapustiti vsi Turki mesto. V slučaju, da bi se kdo povelju ne pokoril, ga bodo s silo izgnali.

Boji s Srbi.

Berlin, Nemčija, 2. novembra. Z Dunaja poročajo, da so Avstrijci premagali v severni Srbiji močne oddelke srbskih čet.

London, Anglija, 2. novembra. Na Dunaju je bila izdana sledeča uradna izjava: — Avstrijci so napadli v soboto ob srbski meji več močnih postojank in jih zavzeli. Srbi so se umaknili v notranjost dežele. Naše čete so na treh ali štirih mestih prekoračile reko Drino in Savo. Sovražnik se je boril z nevrteno hrabrostjo, opraviti pa ni mogel ničesar, ker smo bili v veliki premoči.

Turčija.

London, Anglija, 2. novembra. Iz Bordeauxa poročajo: — Zastopniki tripartitente so pozvali Turčijo, da naj odpokliče svoje brodograje iz Črnega morja in da naj preneha obstreljevati ruska pristanišča. Visoka Porta je odvrnila, da je pripravljena sprejeti vse pogoje, nikakor pa ni volja odpuščati svojih bojnih ladij.

stopniki Francije, Anglije in Rusije so jo še enkrat pozvali, da naj odpušči tuje častnike. Ker so dobili nepovoljen odgovor, so zahtevali svoje listine in odpotovali.

Iz raznih poročil je razvidno, da Turki v Severni Afriki ne simpatizirajo z maloazijskimi Turki. V sedanji vojni se skoraj gotovo ne bodo postavili na njihovo stran.

Brzojavka pravi dalje: — Kakor hitro je ruski poslanik zvedel, da so Turki začeli obstreljevati Odeso, je šel k velikemu vezirju in zahteval svoje listine. Povedali so mu, da je vezir bolan in da ne more govoriti žnjim. Naslednji dan je prišel k njemu angleški poslanik. Njega je vezir sprejel in mu je rekel, da obžaluje, ker je napravilo turško brodograje tako nepremišljen korak.

Politični krogi so mnenja, da bi Turčija le proti dobremu plačilu odpoklicala svoje brodograje izpred ruskih pristanišč in odpuščala nemške častnike.

Turški kabinet in vojna.

London, Anglija, 2. novembra. Turški kabinet je odločno proti vojni in jo bo preprečil, če mu bo le količjak mogoče.

Obstreljevanje kolodvorov.

Petrograd, Rusija, 2. nov. — Časopisje poroča, da so prispeli pred pristanišče Sebastopol nemški križarki "Goeben" in "Breslau" v spremstvu štirih manjših turških križark. Vojne ladje so začele obstreljevati pomole in kolodvor. Ruska obrežna artilerija je tako izborna odgovarjala, da se je moral sovražnik kmalo umakniti.

Obstreljevanje Feodosije.

Petrograd, Rusija, 2. nov. — Turške bojne ladje so obstreljevale tudi krimsko pristanišče Feodosijo, ki leži sto milj severozahodno od Sebastopola.

Neka brzojavka pravi, da je križarka "Goeben" močno poškodovana. S pomočjo dveh drugih parnikov je odplula proti Carigradu.

Časi se izpreminjajo — Avstrija prijateljica Turkov.

London, Anglija, 2. novembra. Dunajsko prebivalstvo je vse navdušeno za Turčijo. Ljudje so privedli pred turškimi poslaništvom velike demonstracije. Po mestu hodijo z nemškimi, avstrijskimi in turškimi zastavami.

Amerikanci v Odesi.

Washington, D. C., 2. nov. — Ameriški konzul v Odesi je poslal vladi brzojavko, da je bilo pri obstreljevanju mesta ranjenih tudi več Amerikancev. Konzul poroča, da se nahajajo na turških bojnih ladijah skoraj izključno nemški častniki.

Sueški prekop ogrožen.

London, Anglija, 2. nov. — Iz Rima naznanjajo, da se je pred Sueškim prekopom zbralo več turških bojnih ladij. V Akabah, utrjenem mestu ob Sueškem prekopu, je močna turška posadka. Angleška vlada je proglasila nad celim Egiptom vojno stanje.

Beduini v Berberiku.

Berlin, Nemčija, 2. novembra. Petrogradski časnik "Rjod" na-

znanja, da so Beduini zasedli angleško pristanišče Berberik in zapeli skoraj vse angleške uradnike. V Alžiru nočejo domačini več vstopati v vojaško službo. Med narodom se je pojavilo splošno nezadovoljstvo. Dosedaj so pobili veliko francoskih policistov.

Diplomati odpotovali.

Pariz, Francija, 2. novembra. Carigrad je zapustil prvi ruski poslanik; sledila sta mu francoski in angleški. Turški poslaniki na Angleškem, Francoskem in v Rusiji so tudi že dobili svoje listine in bodo v nakrajšem času odpotovali.

London, Anglija, 2. nov. — Angleški in francoski poslanik sta dospela v Solun. Srbski poslanik v Carigradu je zahteval svoje listine.

Tuji v Turčiji.

Berlin, Nemčija, 2. novembra. Kot se čuje, ne bo Turčija izgnala nobenega tujca iz dežele. Če bo hotel kdo oditi, bo imel prosto pot, sililo se pa ne boče nikogar. Vrhovni poveljnik angleških čet v Egiptu je dobil iz Londona naročilo, vsak najmanjši upor s silo zatreti.

Turška in Bolgarska.

Berlin, Nemčija, 2. novembra. Iz bolgarskega časopisja je razvidno, da vlada med Bolgarsko in Turško najlepše razmerje. Tajnik bolgarskega kralja je odpotoval v Carigrad, kjer se bo posvetoval s turškimi državniki glede stališča, katerega naj zavzame Bolgarska.

Bolgarska in Rumunska.

Rim, Italija, 2. novembra. Pogajanja med Bolgarsko in Rumunsko so se ugodno končala. Bolgarska je poklicala pod orožje skoraj vse svoje rezerve. Iz zanesljivega vira je znano, da ne obožujejo proti Avstriji.

London, Anglija, 2. novembra. "Times-u" poročajo iz Sofije, da je Bolgarska sklenila ostati nevtralna.

Bitka med Turki in Rusi.

Dunaj, Avstrija, 2. nov. — Danes je bila tukaj izdana sledeča uradna izjava: "Na rusko-turški meji blizu Trapezunda so se spopadle ruske in turške čete."

Zaplenjena ladija.

London, Anglija, 2. nov. — Iz Carigrada poročajo, da so turške oblasti zaplenile rusko trgovsko ladjo "Koraljeva Olga", ki je ležala v tamošnjem pristanišču. Na parniku so razvili turško zastavo in odpuščili vso rusko posadko.

Zaveznički so zavrnili nemške naskoke.

Pariz, Francija, 2. novembra. Oficijsko, ob 11. uri zvečer izdano poročilo pravi: "Naskoki Nemcev med Severnim morjem in reko Oise so bili danes manjši. V Belgiji smo napredovali južno od Dixmude in Ghelubelt, na drugih točkah pa smo vzdržali svoje pozicije. Ob Aisne so vpriporili Nemci oster naskok, ki pa se je popolnoma izjalovil."

Odbiti naskoki.

Pariz, Francija, 2. novembra. Nemci so nadaljevali danes s svojimi strašnimi naskoki na fronto zavezničkov v Belgiji in severni

Franciji. Tako, se glasi danes popoldne izdano ofcijsko poročilo pariskega urada, ki zagotavlja, da se je te naskoke na več mestih odbilo, dočim so na drugih mestih zaveznički celo pridobili na ozemlju. Poročilo se glasi:

"Na našem levem krilu v Belgiji in severni Franciji so večeraj Nemci nadaljevali s srditimi naskoki, posebno pri Dixmude in pri reki Lys. V tem teritoriju smo z nasprotnimi naskoki skoro na vseh točkah pridobili na ozemlju."

Nasprotno pa so izgubile čete zavezničkov del vasi Missines. V centru, v ozemlju reke Aisne, smo nekoliko napredovali v smeri proti Tarey le Val ter na gotovih točkah desnega brega reke Aisne, med gozdovi in reko Soissons.

Naskoki proti našim četam, ki se nahajajo na desnem bregu reke Aisne, so se izjalovili. Istotako nočne atake sovražnika na višine pri Chemin des Dames pri Rheims.

Med Argoni in reko Meuse se je pričela živahnje gibanje artilerije sovražnika, ki pa ni imela znamenovitih posebnih uspehov.

Na našem desnem krilu, v Vogezih, smo zopet zavzeli višine, ki obvladujejo prelaz Sainte Marie ter razvnetega pri Ban de Sapt pozicije, iz katerih je preje sovražnik obstreljeval mesto St. Die."

Nadalje se izvaja, da trpe Nemci zelo vsled poplavljenja dežele na severu, ker imajo zaveznički postavljeno svojo artilerijo na vzvišenih železniških nasipih, odkoder obvladujejo deželne ceste. V poplavljeni nižini pa ne morejo Nemci naprej.

Velikanske izgube.

Berlin, Nemčija, 2. novembra. Situacija na zapadnem bojnem pozorišču se označuje v danes objavljene izjavi kot ugodno z nemškega stališča, ugodnejšo kot je bila kedaj od pričetka bitke v severnem ozemlju. Oficijsko se izjavlja:

"Napredovanje bitke ob fronti v severni Franciji se smatra za zelo ugodno. Včerajšnje poročilo, ki je izjavljalo, da se je vrglo Francoze čez reko Aisne pri Soissons ter dokazalo, da se raztezajo operacije že do Verduna, se smatra kot najboljšo uradno vest iz dolgega časa."

Pisma s fronte opisujejo bitko med Nieuport in Ypres kot najstrašnejšo cele vojne. Nemci so izsilili prosto pot proti jugu v ponovljenih nočnih atakah. Izgube na obeh straneh so velikanske."

Uspehi na nemškem desnem krilu.

Kratko ofcijsko poročilo je javljalo danes, da so dosegli Nemci na njihovem desnem krilu na gotovih točkah, znatne uspehe, posebno severno od Ypres. Nemška fronta se je tudi zapadno od Lille pomaknila naprej proti Laventie, kljub odločnemu odporu sovražnika. Poplavljenje je sicer onemogočilo hitro prodiranje, a na nobeni točki niso bili Nemci prisiljeni zapustiti svoje prejšnje pozicije."

Vojni davek za Bruselj.

Amsterdam, Nizozemsko, 2. novembra. — Glasom brzojavke iz Berlina se je naložilo mestu

Bruselj vojni davek v znesku 45 milijonov frankov, katere je treba plačati v tedenskih obrokih po 2.500.000 frankov.

Ako bo vojna še dolgo časa trajala, bo pričelo primanjkovati v Nemčiji krompirja. Od 500 milijonov bušljev zadnje letine bo ostalo za hrano le 130.000.000 bušljev, kar se označuje kot popolnoma nezadostno.

Obrežni kraji v razvalinah.

Rotterdam, Holandsko, 2. novembra. — Poročila iz obrežnih belgijskih mest pravijo, da je bila večina belgijskih obrežnih krajev razdejana vsled artilerijskega ognja angleških bojnih ladij, ki obstreljujejo nemške pozicije na kopnem. Westende, Westkerke in Middlekerke so baje le še kup razvalin.

Ameriški generalni konzul Johnson, ki je postal sta v Sluis, Holandsko, da odda brzojavko na njegovo vlado, poroča, da je mest Ghent popolnoma izolirano. Konzul pravi, da je zapel konzularni urad v Ostende ter se podal v Ghent, kjer se nahaja v varnosti, a je brez zveze.

Severno morje je zaprto za promet.

London, Anglija, 2. novembra. Severno morje se je prglasilo za ozemlje vojaške zone Anglije in trgovske ladje se svari pred nevarnostjo, ki jim preti vsled številnih min. Bojne ladje patrolirajo v velikem številu naokrog ter zasledujejo sumljive ladje.

Štiri milijoni vojakov v polju.

Pariz, Francija, 2. novembra. Na štiri milijone vojakov cenijo častniki francoskega generalnega štaba število armad, ki se bore v severni Franciji in Belgiji druga proti drugi. Število Nemcev se ceni na 1.750.000, dočim imajo zaveznički baje ob fronti 2.250.000 vojakov. Med temi je kakih 300.000 Angležev in do Božiča bo število Angležev baje naraslo na pol milijona.

Armada Kitchenerja, ki bo baje štela 1.000.000 mož, ne bo po naznanju angleških častnikov pripravljena pred pomladjo.

Obstreljevanje Tsing-Taua.

Pekin, Kitajska, 2. novembra. Danes sem došla brezčlena brzojavka iz Tsing-Taua, utrjene pozicije v nemškem ozemlju Kiaučau, pravi, da nadaljujejo Japonci s splošnim naskokom na trdnjavo. Posameznosti o razvoju boja se ni poročalo.

Vojno razpoloženje v Italiji narasča.

Rim, Italija, 2. novembra. — Naznanja se iz baje dobroponene, vladi blizu stoječega vira, da je sklenila Italija z Anglijo dogovor za medsebojno podporo v svrhu varstva posestev obeh držav v Afriki. Dogovor se obravnava direktno proti Turčiji, koje vmešavanje v vojno je povzročilo, da je izpremenila Italija svoje stališče.

Prav za gotovo se izjavlja, da imata Italija in Anglija iste interese, ker je Italija v Tripolitaniji vsled turške vojne prav tako ogrožena kot pa Anglija v Egiptu. Italija mora nadalje živeti v prijatelstvu z Anglijo radi njenih posesti v Somali in v

in Eritreji, katero ozemlje je obkoljeno od angleškega.

Kralj je imel danes posvetovalne z voditelji različnih strank ter je poklical bivšega ministrskega predsednika Giolitti-ja iz Turina, kateremu bo eventualno poveril sestavo novega kabineta. Ako se bo to zgodilo, se pričakuje, da bo koalicijski kabinet sestavljen iz zastopnikov vseh strank.

Nekaj upanja je še, da bo sestavil Salandra novi kabinet, s Sonninom kot ministrom za zunanje zadeve ter Imperialijem kot finančnim, vendar pa je bolj vrjetno, da bo sestavil Giolitti kompromisni kabinet.

Med politiki, katere je sprejel danes kralj v avdienci, se je nahajal tudi bivši avstrijski politik Bissolati, katerega se smatra kot zagovornika vojne proti Avstriji.

Se večjo splošno napetost je napravila vest, da so napadli Arabci v Tripolitaniji italijanske vojake.

Aretacija nemških častnikov.

San Francisco, Cal., 2. nov. — Stirje častniki nemške križarke "Geier", ki leži sedaj v Honolulu, so bili danes aretirani na krovu parnika "Korean" ko je prišel slednji v tukašnje pristanišče. Aretacijo je izvršil poročnik Holworth ameriške križarke "Cleveland" ter prevedel častnike kot vojaške jetnike na ameriško križarko. Dolgi se jih, da so kršili nevtralizirane postave Združenih držav, ker so prišli v pristanišče, ne da bi stali pod parolo. Ko se jih je aretiralo, so bili zelo presenečeni. Pozneje so izjavili, da si niso bili svesti nobenega kršenja nevtralnosti, ko so se izkrcali.

V jetništvu bodo ostali toliko časa, dokler ne pride iz Washingtona povelje, naj se jih izpusti.

Delovanje nemške mornarice.

London, Anglija, 2. novembra. Reuter-jev brzojavni urad je dobil iz Batavije, Java, poročilo, da so dospeli v Sabang na otoku Wai preživeli s francoskega torpednega čolna rušilca "Mosquet", katerega je v pristanišču Penang potopila na dno nemška križarka "Emden". Rešil je je en častnik, 10 podčastnikov, 23 mornarjev in 13 ostalih, ki so bili ranjeni. Na otok jih je privedel parnik "Newburn". Častnik, ki je bil teko ranjen, je kmalu po izkrcanju umrl.

Neki poročevalec lista "Times" v Santiago, Chile, pravi, da dobio nemške bojne ladje v Tihem oceanu redno od nemških parnikov municijsko in premog.

Križarka "Karlsruhe" potopila parnik "Van Dyck".

Para, Brazilija, 2. novembra. Nemška križarka "Karlsruhe" je zajela in potopila angleški parnik "Van Dyck" in sicer na mestu, ki se nahaja 500 milj iztočno od Para. Napad se je izvršil dne 26. oktobra zjutraj. 201 potnika ter posadko 210 mož ter nadalje 49 potnikov in moštva angleških parnikov "Hurstdale" in "Glanton" je izkrcal danes tukašnji nemški parnik "Asuncion".

Vsi potniki so zdravi ter čakajo tukaj na nevtralni parnik, ki jih bo povedel v New York. Parnik "Asuncion" je spremljal

nemško križarko skozi pet dni ter vzel na krov potnike potopljenega parnika, nakar je "Karlsruhe" odplul dalje, da nadaljuje z delom.

Vezuv je zopet aktiven.

Napoli, Italija, 2. novembra. Vezuv je zopet pričel bljuvati in prebivalcev v okolici se je polastil velik nemir. Boje se, da bi se ponovila katastrofa leta 1906. Delovanje ognjenika se je najprej pokazalo potom globokih detonacij, katerim so sledili velikanski stebri dima ter precej močna erupcijska lave.

Panamski prekop je zopet blokirano.

Washington, D. C., 2. nov. — Panamski prekop je zopet blokirano vsled velikega posipa ob Gold Hill v Culebra zarez. V tem smislu se glasi poročilo, ki je danes došlo vojnomu departmantu. Gvernier Goethals je brzojavil, da bo po njegovem mnenju v sredo prekop zopet odprt za promet.

Irci so proti vojni.

Včeraj je dospel s parnikom "St. Louis" v New York James Larkin, vodja zveze irskih delavcev. Časnikarskim poročevalcem je rekel, da so vse vesti o navdušenju Ireev za vojno neresnične. "Če je deset Ireev skupaj", je rekel, "so mogoče trije za vojno, sedem jih je pa odločno proti. V vojno so šli le taki Irci, ki so že pred leti opravljali vojaško službo."

Carnegie — prijatelj Nemcev.

London, Anglija, 2. novembra. Prebivalci vasi Dumfermline so razdeljali kip ameriškega milijonarja Carnegieja, ker se zadnji čas izdaja za velikega prijatelja Nemcev.

Caruso v Ameriki.

Boston, Mass., 2. nov. — Iz Napolja je dospelo večeraj sem na parniku "Canopie" 25 pevcev newyorške Metropolitan opere. Med njima sta se nahajala tudi Enrico Caruso in Čehinja Emma Destinnova.

Denarje v staro domovino.

Promet z Avstrijo se je toliko zboljšal, da smo se zopet odločili pošiljati denar v staro domovino. V slučaju, da bi se razmere pozneje na kak način predrugačile, in bi se denar ne mogel izplačati določnim osebam, bode mo istega vrnilo pošiljateljem, ali pa še enkrat odposlali. Nikakor pa ne moremo jamčiti za tako točno poslovanje, kot preje v normalnem času. Zato svetujemo rojakom, da začasno pošiljajo le za nujne potrebe, manjše zneske, kateri naj bi ne presegali naenkrat svoto 500 kron.

CENE:

K	\$	K	\$
5....	1.10	100....	20.50
10....	2.15	110....	22.55
15....	3.15	120....	24.60
20....	4.20	130....	26.65
25....	5.20	140....	28.70
30....	6.25	150....	30.75
35....	7.30	160....	32.80
40....	8.30	170....	34.85
45....	9.35	180....	36.90
50....	10.35	190....	38.95
55....	11.35	200....	41.00
60....	12.40	250....	51.25
65....	13.40	300....	61.50
70....	14.45	350....	71.75
75....	15.45	400....	82.00
80....	16.50	450....	92.25
85....	17.60	500....	102.50
90....	18.60		

Slike z nemško-franco-skega bojišča.

Maks Hochdorf piše v "Berliner Tageblattu":

Bitke na poljih Belgije in Francije ne pušajo nobenih krvavih sledov. Povsodi se vrste same nizke gomile. Človek bi mislil, da so to krnine, ako bi ne bil na vsaki gomili nameščen nizki križ. Odpravil sem se iz Bruselja v St. Quentin. Vojujoče čete so že pokopale svoje mrtvece. Kmetje prihajajo zopet iz svojih hiš, kjer so se preje iz strahu skrivali po kletih. V brabantskih vaseh se povsodi nudi ista slika. Tovarne praznujejo. Mlado in staro stoji od jutra do mraka okrog nemških vojakov. Ljudstvo ne kaže nobene mržnje napram nemški in skriva svoja čustva pod ravnodušnim licem.

Tako mirno že dlje časa ni bilo po poljanah zapadne Belgije do li do Maubeuge. V Tubizu se je proizvajala svila za ves svet. Tu je bilo zaposlenih na tisoče žensk. Po težkem delu so bile vse omamljene, da na pol blazine. Znano je bilo, da so te ženske in dekleta v Tubizu naravnost besnele in izvrševale napade na ulicah, da so jih morali po končanem delu zvečer v separiranih vozovih spravljati domov. Sedaj so se tudi te strežile in si ne upajo več na ulice.

Cim bolj smo se z avtomobilom približevali Maubeugu, tem bolj se je množilo število razrušenih hiš. Porušene strehe, razdejano zidovje vsepovsodi. Oko strni na te ruševine in se polagoma navadi tudi na ta pogled. Tu okrog Maubeuga ni franktirerjev. Ljudstvo se zaveda, kaj je vojna, zato pozdravljajo starej in ženske nemško armado in sanitetne kolone. Drugih ljudi je malo. Zreli in mlajši Francozi so v vojni. Kar jih je ostalo doma, kraljijo ob bergljah. Ti se približujejo avtomobilu, pozdravljajo prijazno in pomagajo iskati pota na kartah, da človek pozablja, da se nahaja sredi med sovražniki. Pri poveljujejo, da so Francozi ple nili in ropali po hišah svojih lastnih sovržnikov. Isto so delali tudi Angličani. V mnogih vaseh n dobili ne soli, ne sladkorja, zlasti pa primanjkuje vžgalice. N ognja ne za razsvetljavo, ne za pripravljanje jedil.

Pred utrdbami Maubeuga se vrstijo gomile. Na enem izmed grobov visi konjeniška čepica. To je gomila nemškega vojaka. Na sosednjem križu je obešena kapa. Tu je pokopan Francoz. Tako se vrsti grob za grobom.

Štiri dni med Rusi.

Dunajskemu "Deutsches Volksblattu" piše njegov dopisnik: — Imel sem priliko, govoriti z rezervnim kadetom, ki je bil lahko ranjen štiri dni vojni ujetnik Rusov in ki ne more prehaliti, kako človekoljubno delajo Rusi z ranjenci. Kadet je Madžar, iz poznjanskega okraja in torej zvišen nad sumom rusofilstva. Povedal mi je sledeče: Zapleteni smo bili pri Haezvi, na ruskem ozemlju, v boj. Pobrali smo naše ranjence in jaz, ki sem bil edini lahko ranjen, sem dobil ukaz, da popeljem transport, kakih 30 ranjencev do bližnje sanitetne postaje. Tam je bilo že več ranjencev, avstrijskih in ruskih, ki so jih oskrbeli naši saniteti. Stirinajst ruski ujetnikov, med njimi en major in neki drugi oficir, so bili odpeljani v vas. Naenkrat so začeli nad našimi glavami pokati srpaneli. Saniteta je težko ranjene vojake odnesla v bližnje hiše; nekateri ranjenci so se poskrili pod vozove, da bi se obvarovali srpanelov. Vsi smo bili ogroženi na Ruše, da bombardirajo kraj, kjer visi na mnogih hišah zastava Rdečega križa. A stvar se je hitro pojasnila. Po vasi je jedril oddelek naše kavalarije. Rusi so s svojo artilerijo obstreljevali našo kavalarijo in nadaljevali s streljanjem, tudi ko je kavalarija jezdila skozi vas, v kateri je bila postaja Rdečega križa. V vasi ni bilo nič drugih naših vojakov. Ne vem, na čigav ukaz je bil nato izpuščen ruski major s prošnjo, naj povzročim, da preneha streljanje na vas. Major je odšel in kmalu potem je nehalo streljanje. Prišla pa je ruska kavalarija ter infanterija in ruska sanitetna kolona. V vasi so Rusi pustili sanitetno kolono in nekaj infanterije, drugi Rusi so odšli. Zapovednik ruskega oddelka je

dal predse pripeljati ujetih 14 Rusov in je začel nanj kričati. Vojak je bil tako prestrašen, da ni mogel odgovoriti. Oficir je nanekrat poklical dva druga vojaka in je del enega ustrelil. Kaj je bil vzrok, ni znano. Ostali ujetniki so se razšli in nihče se ni več zanje brigal. Rusi so nato preiskali naše ambulancne vozove. Na kmečkem vozu je bilo kakih 50 pušk, ki so jih bili ranjeni vojaki od sebe vrgli in smo jih mi pobrali. Rusi so vzeli te puške in jih vse razbili ob zidovih. Našim ranjencem in sanitetnim vojakom ni bil skrivljen niti las; vovoz in sanitetnega materijala se Rusi niso dotaknili. Rusi so sami prevzeli skrb za naše ranjence in našo saniteto. Hrana je bila zadostna; v primeri z nami, dobivajo ruski vojaki dosti manj mesa. Kruh je bil izbo ren. Mi smo dobivali točno tisto hrano, kakor Rusi. Čaja je bilo v izobilju. Če se je Rusom posre dilo dobiti kaj sadja, smo dobili tudi mi enake porejce. Mogóče je, da se z našimi vojaki ki so prišli v ruske roke ne postopa enako, ampak pač po tem, kakršnega plemena so Rusi. To pa je dejstvo, da so bili Rusi, med katerimi smo mi živeli štiri dni, izredno dobri in kordijalni. Tudi naši sanitetni vojaki so pozorni in požrtvovalni pri oskrbi ranjencev, a postopanje ruske sanitete je bilo tako nežno in dobro, da smo imeli vtisk, kakor da strežijo ranjenecem usmiljene ženske. Ruska saniteta je bila v izobilju preskrbljena z vsem potrebnim. Začutil sem se, ko je eden ruskih oficirjev začel z madžarskim ranjenecem govoriti v madžarskem jeziku. Oficir je odkrito povedal, da se je učil madžarskega jezika iz službenih ozirav. Četrti dan so se zgodili v obližju boji Ruska sanitetna kolona je že zjutraj zapustila vas. Nam so Rusi rekli: — Kdor more marširati, naj gre z nami! Seveda ni nobeden naših rekel, da zna marširati, in Rusi niso ugnili, nas preiskati. Kmalu nato so odšli tudi vojaki ruske infanterije, ne da bi nas bili kaj nadlegovali. Opoldne so naši prišli v vas in so nas odpeljali na bližnjo železniško postajo.

Trdnjave v vzhodni Franciji.

Vori severno glavo utrjene črte Maas-Mozel, ki so jo Francozi vojski leta 1870/71. zgradili. Te trdnjave segajo na jugu do Belforta in obsegajo utrjene kupine (trdnjave) Reims, Laugres, Lyon in Besancon, ki leže za hrbtom prve utrjene črte. Najmočnejše so francoske obmejne utrdbne na severu nasproti Metz. Tu je utrjena črta dolga približno 90 km, učinkuje pa na 100 km. Trdnjavska črta se razteza od Verduna ob Maasi do točke, kjer reka Maas prereže prekop Marne-Ren, nadalje do Toula, kjer preide proti reki Mosel. Reka Mosel se namreč tu približuje Maasi v zelo proti zahodu vpo gnjenem loku.

Verdun in Toul sta zelo obsežni trdnjavi, utrjeni taboriši prve vrste s forti, redutami in s forti iz železa. Utrdb je celo rebo in tvorijo več vencev. Zvezo med obema trdnjavama varuje 6 fortov ob desnem bregu reke Maas, ki leže od severa proti jugu in sicer Geincourt (pri Dieu), Troyon, St. Michael, Lionville (Appremont), Gironville in Yoyous les Cotes (Bouey).

Verdun kakor tudi Toul obdajajo utrdbne v obsegu 40 km, premer znaša torej 13 km. Proti nemški meji, na desnem bregu reke Maas leže pričenši na severu v črti proti zahodu vzhodni črti forti Cote de Froide, Terre, Douaumont, Vaux, v južni črti Belleville, Sauville, S. Michel in Tavanne. Sprejeto severno-južno črto tvorijo forti Vaux, Tavanne, Maulainville in Rozellier, za katero leži na zahodu med zadnjima fortoma utrdba Belrunt.

Vsi ti forti so zgrajeni na višinah, ki obkrožujejo okolico, ravno tako južni fort Haudainville. Na levem bregu Maasa leži na jugu na strmi višini fort Dugny, ki zapira s Haudainville dolino Maas, na zahodu fort Landrevout, severno utrdba Regret, Chaume in Warre. Mesto Verdun je tudi utrjeno s staro trdnjavo, ki jo je zgradil še Vaudan in z gradom. Nemci so Verdun oblegali leta 1870 od 13. oktobra do 8. novembra, ko se je trdnjava predala.

Toul.
Okolu Toula leže utrdbne v nasprotni smeri primeroma z Verdunom. Medtem ko Verdun kaže svoje najmočnejše čelo Metz, pa leže najmočnejše utrdbne, ki obdajajo Toul, zahodno od mesta na levem bregu reke Mosel. 13 km dolgo severno-južno črto tvorijo forti Lucy, Bruley, Eerones, Domgermain in Blenod. Blížje Toula se razvrščajo v obliki venca forti S. Michel (levi breg), Gond neville, Viley z utrdbama Chaudenay in Dommartin v lo ku, ki ga napravi reka Mosel; na jugu zopet na levem bregu reke Mosel ležita utrdbi Tillot in La Haye St. Jacques. K Toulski trdnjavi spadata skupini malih utrdb Pagny ob reki Maas (južno-zahodno) in Pont S. Vincent ob reki Mosel (južno zahodno). Toul so oblegali Nemci leta 1870. od 14. avgusta do 23. septembra, ko so trdnjavo prisilili, da se je udala.

Belfort

krije južno krilo dolge utrjene črte, ki naj bi tvorila nepremagljiv francoski zid proti Nemčiji. Pred vsem naj tvori zapah Trouee znane luknje v Vozezi. V vojski leta 1870/71. se je Belfort Nemcem trdnjavo branil in je trdnjava šele padla, poveljeval ji je Denfert-Rochereau, ko je to radi skupnega vojaškega in političnega položaja ukazala francoska vlada. Tri mesece in pol se je trdnjava držala, dasi so jo Nemci, že zaradi časti, najhuje napadli.

Trpelo je mesto ob takratnem stanju trdnjavske vojske ravno toliko, kolikor sta Verdun in Toul trpela. Zato so tudi mestne trdnjave spremenili v obširne vojaške tabore. Utrjeni tabor Belfort brani 12 močnih fortov, ki jim pripada še 16 utrjenih baterij.

Blizu nemške meje leži pri Belfortu na senčni višini fort Roppe; bližje mestu starejša fort Justice in Miotte. Na jugu, blizu mesta, ležita fort Perehes, južno-zahodno na neki višini fort Bosmont, proti Svici pa fort Vezelois. Na jugu in na jugozahodu visoko leži fort Bois d'Oire in zelo visoko dobro zavarovano fort La Chaux in Mont Vandais, ki ležita vsak na izbranih gorah. Na zahodu od Belforta leži fort Bellevue s celo skupino baterij in na severo-zahodu na gozdnem pogorju Lalbert še en fort. Na severu se združijo s petimi trdnjavami, ki jo prične fort Giromagny, utrjena zvezna črta z utrjenim tabo rom.

Epinal.

Tabor je ravno tako obsežen, kakor tabor v Verdunu in Toul. Varuje ga 10 fortov. Med Epinalom in Toulom (Pont St. Vincent), 50 km daleč moselska črta ni utrjena.

Slikar Orjan.

Spisal Fr. Studenko.

Prvi jutranji žarki so se prikradli skozi polzastre zavese v sobo, ko se je obrnil na svojem ležišču slikar Orjan. Pomel si je trudne, zaspale oči in v prvi splošni pogled v oni kot, odkoder je prihajala svetloba v njegovo sobico. Kot mrtve je ležal na postelji. Trudne roke zlekajene nad glavo, ki se mu je zdela težka kot svinčena kepa. Prvič v življenju je čutil toliko slabost, da se ni mogel skoro dvigniti s postelje. S prijatelji je zapravil noč v zadnjih gostilni in s tobakovim dimom napolnjenih kavarni. Njegova pljuča niso mogla premagati tega navala in sedel je med njimi kot mrtva senca, skoro brez zavesti, brez besed. Vsi pogovori pa, ki jih je slišal tam, so se mu zapisali v sree globoko, pregloboko.

"Ta je z dežele, zato nas še ne razume, a pride že počasi za nami", je rekel starejši tovariš, ki je imel povsodi in vedno veljavno besedo.

"Dobro, da si prišel med nas, dragi Orjan", je nadaljeval mladi tovariš. "Dežela bi te bila zvela. Potonil bi se bil v vsakdanjosti, ostal bi pri tleh in nikdar ne dosegel višav, ki jih pričakujemo od tebe tukaj, kjer imaš priliko, pokazati svojo dušo živim bitjem, ki ti s priznanji razdirajo ovire na tvojih potih. Ej, Orjan, prej bi bil moral že priti, prej! Zamudil si dosti, ko si sanjal po vaških samotah in gledal z očmi svojih duše samotno borbov v sija ju večernih barv in oledenele poteke v solnčni svetlobi. To je prešlo, ti si bil še vedno tam. Zakopal si se in si zamudil čas, ko so šli tovariši mimo tebe. Zamaknjen si bil in nisi slišal njihovih korakov in čul njihovih vrisov, ko so šli preko polja naprej, naprej, v jasno, solnce polno življenje. Zamudil si nekaj, to ti rečem, a zdaj si nas dohitel; vtrusi se si še sicer, a ko prideš do moč, boš z nami. Z nami boš pel, z nami vriskal in jokal. To se pravi živeti, a ne životariti, kot si delal ti do sedaj. Tu se rode misli, delajo načrti, tu v življenju se izklesuje duša umetnikova."

Se mnogo in še dolgo so govorili, a Orjan je razumel še komaj polovico besed. Pijača ga je omamlila in čutil je, da v tej družbi ni doma. Celo to se mu je dozdevalo, da vsaka druga beseda meri nanj, in v teh besedah je bilo toliko očitania in grenkih besed, namenjenih Orjanu, da se je komaj vzdržal v tej družbi.

Pozno v noč je odhajal Orjan na svoje stanovanje. Tovariši so ga spremenili kot novodočelca do vrat, a njihov krahot je slišal še dolgo časa.

Ko se je zjutraj Orjan prebudil, je oživil v spominu vse te dogodke in postalo mu je grenko pri sre. Ta družba mu je prvi večer ni ugajala. Sama ironija, samo zaničevanje drugih — v prvi vrsti njega. Koliko srečnejši se je počutil v vasi v svoji blaženi samoti, v miru in idilski sreči.

A tu mu je spomin ušel zopet drugam.

Orjan se je po končanih slikarskih študijah naselil v vasi, oddaljeni dobrih pet ur od mesta. Ze v mladosti se je zasmilil v samotno in mirno vaško življenje in ta svoj sklep je izvršil. Prve mesece je pogrešal šuma in življenja, ki vlada v velikih mestih, a kmalu se je popolnoma vtopil v ško enoličnost.

V tem času je tudi zaslovelo njegovo ime. Razstavil je v bližnjem mestu nekaj del, ki so vzbudili veliko pozornost in je kmalu dobil tudi kupce. To ga je napolnilo z novim ognjem. Delal je in živel samo umetnosti, dokler ga ni doletelo nekaj novega. Zbolel je in legel. V istem času mu je tudi stara kuharica odšla, ker si ni upala pri svoji slabotnosti streči bolnika. Po dolgem iskanju je dobil v sosednji vasi mladenko, ki je obiskovala neko gospodinjstvo šolo in se navadila samostojnega gospodinjstva. Z materjo sta imeli v sosednji vasi hišico in deklica je bila tudi šivilja.

To so tedaj nasvetovali Orjanu, ki je bil z njo takoj zadovoljen. Deklica mu je ugajala tudi na vnanje. Njene drobne ročice in njena hoda ni imela na sebi nič trdega, nič kmetškega, na vsem se je videlo, da ni bila devojka vedno na deželi.

Tudi je Orjan že prve dneve zapazil, da je deklica lepa. Ni še videl na deželi tako lepega obrazka in če bi bila imela deklica ob lepo prikrnjeno po modri, bi se bila gotovo lahko merila z mestnimi gospodičami gorenjih vrst. Sploh se je vsa Orjanu tako prikupila, da si ni mogel misliti, kako bi izhajal brez nje.

Neko jutro je Anica — tako je bilo deklici ime — prinesla Orjanu zajtrk na posteljo. Popravila mu je obenem vzglavje in se nehoti pritisnila k njemu. Orjan jo je prijel za golo ročico in zašepetal: "Kako ste dobri, Anica. Ostanite vedno pri meni!"

Že jo je hotel objeti okrog pasu, a deklica je bilo že to preveč. Kri ji je šinila v glavo in izmuznila se mu je ter brzo odhitela ven.

Ko je drugič prišla v sobo, je opravljala vsa dela z neko neraznjo in hitrice. Orjan je vse to opazil in spoznal, da se v deklici nekaj vrši.

Kmalu nato je Orjan okrevljal. Hodil je zopet ven na solnce in začel po malem zopet slikati. Anica je hodila za njim kot dete za očeto, le s to razliko, da je ona skrbela zanj prav materinsko.

Ko je popolnoma okrevljal, ji je nekoč razodel svoj sklep. Dovršil je ravno neko sliko, ki jo je takoj kupil bogat grajšček. Orjan je bil razigran volje in ko je dobil denar, je razmetal bankovce po mizi, prijel Anico za roko in ji povedal odločilo besedo.

V nekaj tednih sta se poročila. Je vzel k sebi tudi Aničino mater in veseli so bili vsi trije rodbinske sreče.

Dobro leto nato se je seznanil Orjan z mlado slikarico. Hodila je iz mesta slikat pokrajino, bli

zu vasi, kjer je bival Orjan. Tako sta se slučajno seznanila. Orjan jo je peljal tudi na svoj dom. Predstavil ji je tudi svojo mlado ženko, za katero se pa slikarica ni zanimala. Ogledovala sta Orjanove slike in mladi slikarici je žarelo oko in kipela duša, ko je občudovala umetnika. In govorila sta o umenosti, o slikarstvu, govorila sta dolgo in ognjevit. Molčečo družbo jima je delala Orjanova žena, ki je pač občudovala zmoglosti svojega moža, a govoriti ni mogla z njim tako kot ta tuja dama.

Obiski slikarice so bili vedno bolj pogosti. Mlado Orjanovo ženo je začelo skrbeti, ker je njen mož cele popoldneve hodil s tukjo po poljih in gozdih. Zatrjeval ji je sicer, da dela to le zaradi umetnosti, a črv ljubosumnosti je vendar razjedal njeno sree.

Nepokvarjeno Aničino sree je tudi spoznalo izpremembo na možu. Postal je molčeč in zaničljen. V njegovem sreju je nastal v resnici boj, odkar je spoznal lepo in duhovito slikarico. Dasi ravno je svojo ženo ljubil, je vendar časih razmišljal, koliko več užitka bi našel pri lepi umetnici, ki bi razumela tudi njegovo dušo.

Ta zavest ga je glodala in ni megel več odganjati takih misli. Bistvo ženino oko je spoznalo izpremembo na možu. Vedela je tudi dobro, odkod to pride. A ni ga mučila z vprašanji in prošnjami. Stregla mu je še bolj kot prejše čase in vdana mu je bila kot jaguže. On pa je ostal molčeč in zaničljen.

Kolikokrat sta sedela z umetnico v sobi v živem pogovoru, ona si je pa v kuhinji brisala solze. Tudi njena mati je to opazila, a ni si upala poseči vmes.

V drugem letu je dobila Anica dete. Srečno se ga je veselila, ker je mislila, da bo ta dogodek moža izpremenil. Res je bil prvič čase bolj vesel, a kmalu se mu je vrnila zopet stara zaničljivost in otožnost.

Anica pa je bleдела in hiralala. Ze pred porodom je postala zelo šibka, nove bolečine so ji pa vzele vso moč. Zdravnik je Orjanu skrivaj povedal, da se je zna lotiti sušica, če se hitro ne opomere.

To je Orjana zadelo in začela se mu je sniliti revica. A le nekaj dni. Potem mu je pa zopet čimdalje česče stopala pred oči lepa slikarica.

In zgodilo se je celo, da je šel v mesto, poiskal svojo znanko in z njo v družbi tovarišev-umetnikov prekrakal celo noč. Drugi dan se je skesan vrnil domov. Prosil je ženo odpuščanja, a ni niti z besedico omenil, da je bil v družbi slikarice. Žena pa je slutila vse. Srepa ga je pogledala in se obrnila v stran...

Ne dolgo za tem je Anica umrla. Orjan ni mislil, da ga bo ta dogodek tako zadel. Stal je poleg umirajoče žene kot morilec. Sree mu je očitala, da je on kriv smrti tega mladega bitja. Ona pa je ostala do zadnjega hipa čisto mirna. Smehljaje mu je podajala drobno ročico in ga šepetaje prosila, naj skrbí za dete in naj ohrani vsaj spomina nanjo, če ravno ga ni mogla v življenju popolnoma osrečiti.

Po kratkem boju se je mirno ločila od tod.

Orjan je hodil par dni ves zbeigan okrog. Nikjer ni imel miru. Čez nekaj tednov se je odločil, da se naseli v mestu. Taščo je prosil, naj skrbí za otroka, dokler si on kaj drugače ne uredi življenja, sam je pa odšel v mesto.

Tako je začel tukaj novo življenje. Zahajal je k ljudem svoje vrste, ki so ga v začetku zelo vpoštevali. A čim bolj jih je spoznaval, tem manj mu je bilo do te družbe.

Celo svoji stari znanki, slikarici, je pogledal globlje v dušo. In spoznal je, da je iskala pri njem le to, česar sama ni imela, slave, novih idej in potov na umetniškem polju. To ga je bolelo. Često se je spominjal tih srečanj na vasi in vdane mu ženske, ki bi se bila gotovo rada pospela visoko gori v njegovo kraljestvo z edino željo, da bi njega osrečila.

Tako je životaril še nekaj časa v mestu in ubijal čas po kavarnah in gostilnah, dasiravno ni našel tu prave tovarišje zase.

Po oni noči pa, ko so ga tovariši naravnost zbadoili, čes, da se je tudi njegova umetnost pokmetila, mu ni bilo v mestu več obstanka.

Ko se je ono jutro prebudil, je

odšel iz mesta. Dolgo je hodil med njivami in travniki in mislil o svojih potih. V daljavi so žarele gorice, kjer je užival najlepše dneve sreče. Zahrepeno mu je sree po onih krajih in sklenil je, da se vrne in obnovi staro življenje.

V par dneh je odšel Orjan nazaj na deželo.

Vsi tovariši s ose mu čudili in čudili so se se bolj, ko je v kratkem poslal na razstavo krasna dela.

Največ slave pa mu je prinesla slika "Umirajoča žena", kje je vpodobil svojega življenja tragedijo.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

MOLITVENIKI:

Dušana paša	—80	Nesrečnica	—30
Dušana paša v usnje vezano	\$1.00	Nezgodna na Palavanu	—20
Gospod usli miho molitev, elegantno vezano	\$1.10	O jetiki	—15
Ključ nebeskih vrat	—50	Pasjeglavl	\$1.00
Marija varhinja v usnje vezano	—80	Pavliha	—25
Marija varhinja elegantno vezano	\$1.20	Petrovini, znani N. Y. detektiv	—25
Otroška položenost	—20	Pod turškim jarmom	—40
Rajski Glasovi	—40	Poroča po pomoti	—40
Rajski Glasovi v usnje vezano	—80	Pota ljubezni 110 zvezkov	\$5.50
Skrbi za Dušo v usnje vezano	—70	Potovanje v Liliput	—20
Skrbi za Dušo elegantno vezano	\$1.20	Poslednji Mohikane	—20
Skrbi za Dušo elegantno vezano z zapono	\$1.40	Požigalec	—30
Skrbi za Dušo v slonovo kot vežano	\$1.20	Pred nevihto	—20
Sv. Ura elegantno vezano	\$1.20	Prihajec	—25
Sv. Ura elegantno vezano z zapono	\$1.40	Pregovori, prilike, reki	—25
Sv. Ura v segirn vezano z zapono	\$2.00	Pri Vrbevcem Grogi	—25
Sv. Ura v slonovo kot vezano	\$1.20	Prince Evgen Savojski	—20
Vrtec nebeski	—40	Prst božji	—20

POUČNE KNJIGE:

Abecednik nemški	—25	Sad greha	—15
Abecednik slovenski	—25	Sanje v podobah	—15
Ahno nemško-angelski tolmač	—50	Sila, mala Hindostanka	—20
Anski slov. in slov. angl. slovar	—50	Skoki širno indio	—25
Domaci zdravnik	—50	Skrivnost arca	—20
Domaci živinozdravnik	—50	Sprežlost na morišče	—20
Drugo berilo	—40	Stanley v Afriki	—25
Hitri računar	—40	Stezolosed	—20
Katoliški mali	—15	Strasna osveta	—60
Novi domovinski zakon	—20	Sv. Elizabeta	—20
Odvetniška tarifa	—10	Sveta Genoveva	—20
Pesmarica, nagrobnice	\$1.00	Sveta Notburga	—20
Poljedelstvo	—50	Srbsolovec	—20
Popolni prikaz o čeloharstvu	\$1.00	Stoletna pratika	—20
Prva nemška vadnica	—25	Strah na šolskem gradu, 104 zv.	\$5.00
Točni slovensko-nemški slovar	—25	Strelec	—20
Schimpffov nemško-slovenski slovar	\$1.20	Saljivi Jaka	—20
Schimpffov sloven-nemški slovar	\$1.20	Silni povesti	—20
Sadjeva v pogovori	—25	Tegotnost	—20
Slov. slov.-nemski Jancič-Bartel, nova izdaja	\$2.50	Turki pred Dunajem	—20
Sloven-nemško-slovenski (Jancič-Bartel) nova izdaja	\$2.50	Tisoč in jedna noč	\$7.00
Slovensko-angelski slovnica	\$1.00	Tiun Ling	—20
Slovenska slovnica	\$1.25	Timotej in Filemon	—20
Slovenska pesmarica, I. in II. zvezek, vsaki po	—60	Ti povesti grofa Tolstaja	—40
Srednji katekizem	—30	Trije rodovi	—20
Trina us in tratoreja	—20	Uporniki	—20
Učna živinorja	—20	V delu rešitev	—20
Učni kmetovalec	—20	V gorskem zakotju	—20
Veliki katekizem	—40	Vrtinorov prstan	—20
Voščilni listi	—80	Veliki trgovec	—20
Zgodbe vs. pisma	—20	Vojna na Balkanu 12 zvezkov	\$1.85
Zirovnik, narodne pesmi, vezano, 1, 2, 3. zvezek vsaki po	—50	Zalost in veselje	—45

ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Andrej Hofer	—20
Avstrijska ekspedicija	—20
Avstrijski junaki, broširano	—20
Avstrijski junaki, vezano	—30
Baron Laudon	—20
Baron Trenk	—20
Bele noči....	—20
Beneška vedeževalka	—20
Beračica	—20
Boj za pravico	—40
Bojtek	—20
Božični darovi	—10
Burska vojska	—20
Čar in tesar	—20
Cerkvica na skali	—10
Ciganova osveta	—20
Ciganska sirota, 93 zvezkov.	\$5.00
Cvetna borograjska	—20
Cvetke	—20
Cas je zlato	—20
Cez trnje do ereče	—20
Darinka mala Crnogorka	—20
Devica Orleanska	—20
Don Kizot	—20
Doma in na tujem	—20
Dobrota in hvalenost	—20
Dve čudopolne povesti	—20
Dve povesti	—20
Erazem Predjamski	—20
Evangelij	—20
Evstahija, dobra hči	—20
Fabiola	—20
Fra Diavolo	—20
George Stephenson, oče železnice	—20
Godčevski katekizem	—20

Jugoslavanska

Katoli. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57 Brad dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Barberton, O.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Box 424, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Kaznjenik: LOUIS KASTELIC, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN J. IVEK, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421-7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEAR, 422 N. 4th St., Kansas City Kan.

JOHN VOGRICH, 444-6th St., La Salle, Ill.

JOHN AUSEC, 6413 Matta Ave., Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308-6th St., Rock Springs, Wyo.

GREGOR PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOŽEF MERTEL, od društva št. 1, Ely, Minn.

ALOIS CHAMPA, Box 961, od društva št. 2, Ely, Minn.

JOHN KOVACH, Box 365, od društva št. 114, Ely, Minn.

Vai dopisi tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne polj
ljavne naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote vse pritožbe
pa na predsednika porotnega odbora.Na oseba ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo
ovalo

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Pred sovražnikom.

(Iz pisma nekega vojaka).

Iz daljave se še vedno čuje ti-
ho, a živahno praskanje pušk.
Sementertja se sliši zamolklo gr-
menje topov. Bum-bum-bum, od-
rezano kakor tikatanje, ogrom-
ne ure grme avstrijski topovi.
bum-bum-bum, odgovarjajo ruski
topovi. Časih začuje zamolklo
detonacijo, potem življenje v
zraku in v nekoliko trenutkov
tresk — bila je granata 15-centi-
metrskega topa. Sprva nas je
spravljala v strah "tetka" — ta-
ko smo nazivali granato — ker
je, udarjajoč v zemljo, izbušila
po tri metre globoko in toliko
široko jamo. No, sedaj smo se na-
njo že navadili in "tetke" se nič
ve ne bojimo. Kadar zadene, res
razbije vse na kosce, toda k sre-
či ne zadene mnogokrat. Kadar
jame prst leteti po več metrov v
višini, se boje danes samo še voj-
ni "novinci". Često je granata
udarila v najbližji naši bližini in
zavila vse v oblake dima in pra-
ha, a ko se je oblak razpršil, smo
opazili, da ni nihče izmed nas ran-
jen. Granata se je vgreznila v
razkvašeno zemljo.

Predstraže se v vojnih četah
vkopavajo. Dasi Rusi neradi po-
noči napadajo, vendar moramo
biti neprestano pripravljeni na
topovski ogenj. Sovražnik ne spi
nikoli, pa smo bili do sedaj že
često iznenadeni. No, pa Rusi
imajo več vzroka, da se boje ne-
nadnega napada, kakor mi.

Stopamo v dolgih kolonah, soln-
ce je že zašlo za obzorje, a mesec
je jel razsipati svojo blede svet-
lobo na enolično bregovito pok-
rajino. Gozdni robovi se nam
zde iz daljave kakor sovražno ko-
nejniške kolone. V široki in pri-
jazni kotlini se ustavljajo prve
stotine našega sprevoda. Tu bo-
mo nemara prenočili. Živahno vr-
venje in drvenje je opaziti vse-
povsodi. Polk se postavlja k pol-
ku, stotinja k stotnji. Puške zla-
gajo v piramide, telečnike meče-
jo na tla. V nekaj trenutkih so
postavljeni šotori, a bajonetni se
nad njimi svetlikajo, kakor stre-
lovodi. Srečni vojaki, ako najde-
jo v bližini slamo, a še srečnejši,
ako je kotlina skrita pred pogle-
di sovražnika. Slamo prinašajo
z vseh strani in kakor bi trenil,
se šotor spremeni v prijetno so-
bico. Moštvo vlačil z vseh strani
drva in v nekaj hipih zažari
ogjen na sto in sto krajih, da se
zdi, kakor da bi imel človek pred
sabo razsvetljeno veliko mesto.
Toda, to se žal le redkokdaj do-
gaja. Z ozirom na sovražnika, je
treba največje opreznosti. S ce-
ste se svetlika ogenj iz poljskih
peči. Radostno sega vojaki po
svojih skledicah, nožih in žlicah,
da posrebljajo svojo juho in po-
jejo govedino, riž, krompir ali
makarone. Zvečer dobivajo še ka-
vo. Često prihaja tudi druga ko-

lona s kruhom, prepečenec in
jedil za drugi dan. Peči in vozo-
vi se skoro vračajo nazaj in v tre-
nutku zavladala neprijetna tišina.
Vse spi, samo posamezni strel
naših straž v okolici dokazujejo,
da le-te stojijo na svojem mestu.
Zora je šele, ni se še začelo da-
niti, že so izginili šotori, vse se
zbira v čete in široka množica se
odpravlja na krvavi svoj posel.

Vojni ujetniki.

Vse, v sedanjo svetovno vojno
zapletene države, imajo že sedaj
največje težave z vojnimi ujetni-
ki. Na Nemškem imajo baje že
350.000 vojnih ujetnikov in v Av-
striji jih tudi ne manjka, tako
da se morata obe ti državi vpra-
šati: Kaj naj bo z ujetniki, kako
vzdržati to ogromno množico tu-
jih ljudi. Pravni položaj vojnih
ujetnikov je bil določen z medna-
rodno veljavno na konferenci v
Haagu leta 1864. V paragrafih
4-20, je določeno: Vojni ujetni-
ki so ujetniki države in ne posa-
meznih vojnih zapovednikov. U-
jetniki uživajo pravico, razpola-
gati s svojim imetjem, morajo pa
biti vzdrževani po svojem voja-
škem činu. Vzeti pa se jim mora
orožje, konje, vojaške spise in
svobodo. Namen vojnega ujetni-
štva je, zabraniti osebam sovra-
ne države, da bi se udeležile bo-
jev. Ujetnik ni kaznjeneč; lahko
se ga primora, da dela, a v tem
slučaju se mora z njim ravnati,
kakor z lastnimi vojaki. — V sta-
rem veku so vojni ujetniki ved-
no postali sužnji; dandanes se to
zgodí samo pri najbolj barbar-
skih plemenih. Šele od tridesetle-
tne vojne se dela z vojnimi ujet-
niki drugače, kakor v starih ča-
sih. Kakor rečeno, dela vzdrževa-
nje ujetnikov dotičnim državam
največje težave. Treba je zanje
preskrbeti hrano, stanovanje in
obleko. Za časa ujetništva so te
osebe podvržene vsem postavam,
ki so veljavne v državi, v kateri
so ujetniki. Poskušeni beg se sme
samo disciplinarno kaznovati. —
Ujetniki so dolžni, povedati svo-
je ime in svoj stan, oziroma vo-
jaški čin. Oficirji se smejo even-
tuelno na častno besedo izpustiti
na svobodo, a če pobegnejo, se
jih sme obsoditi na smrt. Vsaka
država je dolžna, ustanoviti ta-
koj ob začetku vojne evidenčni
urad za vse ujetnike. O vsakem
ujetniku se napravi posebna listi-
na, v katero se zapisuje vse, kar
se tiče njegove osebe. Ujetniki
smejo opravljati vse svoje verske
dolžnosti. Zajeti se smejo suve-
rene osebe neprijateljske države,
ministri, diplomatje in civilni u-
radniki, končno sploh vse osebe,
ki so v kakršnikoli vojaški služ-
bi in pa tudi tiste civilne osebe,
ki bi vsled svojega javnega vpli-
va mogle postati nevarne na-
sprotni državi. Vojno ujetništvo
se konča tedaj, kadar je vojna
končana. — To so poglavitne do-

ločbe mednarodnega prava glede
vojnih ujetnikov. V Avstriji je
že veliko ruskih in srbskih ujet-
nikov in brez dvoma se bo njih
število še silno pomnožilo. Kaj
bodo delali? Upamo, da taka de-
la, s katerimi domače prebival-
stvo ne bo prikrajšano na svojih
zasluzkih.

Zima v Rusiji.

Dle, nego v drugih deželah pri-
tišče zime trda pest daljne polja-
ne Rusije. Stepe, dotlej puste,
enolične in brez čarov, se odeva-
jo v blestečo nevestino obleko, ki
je zmurnila in mraz kmalu pode-
lata blesteč sijaj bisernice. Si-
cer pokriva sneg more in obrež-
je, polje in pot in dela vnanjo sli-
ko dežele še enoličneje, ali ravno
s tem pridobiva narava na veli-
čini. Ta snežna odeja more ob
različni razsvetljavi zableščati v
vseh barvah mavrice. Reška sla-
na pokriva razsežne gozdove z
iskrečimi kristali. Temni smrečji
in jelkine gozdovi se odražajo sko-
ro črno od belega snega in nje-
govih modrikastih refleksov. V me-
sečini spominjajo mrzle in be-
likaste planjave v svoji bledoti na
prednebesje katoliških pesnikov,
na drevesih in zgradbah zadobiva
sneg fantastične reflekske in kro-
na kupole petrograjskih in mo-
skovskih cerkva v tajinstveno,
žarno krono. Ako ni mesečine,
migljajo zvezde v svitlobi, ki jo
daje mraz njihovi luči. Najtem-
nejše noči razsvetljeje odsev snega;
tedaj se dozdeva, kakor da
prihaja luč od spodaj, mesto od
zgoraj. V zimi je noč najprijet-
nejši čas za sprehode in pri-
tije. Mraz nikakor ne moti vese-
lja. V sredini Rusije, v širini Pe-
trograda ali Moskve je mraz na
planem redko tako neznošen, da
bi prisilil Ruse, da bi se kakor
Lapi ali Eskimo zagrebali v svo-
je koče. Ob tišini — in pri veli-
kem mrazu vlada navadno tišina
— je temperatura 20—30 stopinj
pod ničlo prav lahko prenašati;
10—12 stopinj, kar je srednja
temperatura najmržnejših mese-
cev — dajejo prav ugodno vre-
me. V onih širinah je gibanje
zraka, veter, ne pa stopinja tem-
perature, kar povzroča občutli-
vost mraza in ga dela težavnega.

Podpolkovnik Heller.

29. avgusta je bil boj posebno
ljut. Na oni točki, kjer je nad-
vojvoda Peter Ferdinand pove-
ljeval svoji diviziji, se je položaj
razvijal že zelo kritično. Na so-
sedno divizijo, ki je ondi tvorila
naše levo krilo, je sovražnik moč-
no pritiskal: ravno zato, da bi
zlomili levo krilo, so Rusi posta-
vili ondudak svojo najmočnejšo
artiljerijo. Skoro, skoro so "udi že
dosegli svoj namen; počasi, toda
gotova je ruska pehota, dobro
podpirana od artiljerije, prodirala
proti nam. Krilna divizija se je
hrabro držala, dokler je bilo mo-
goče; toda končno je prišel tre-
nutek, ko posamezni vojak in-
stinktivno začne čutiti svojo sla-
bost in jame omahovati. Že se je
jela naša bojna vrsta nevarno
razpuščati, opaziti je bilo nekaj
nered — tu stopi na plan pod-
polkovnik Wolfgang Heller ravo-
no prav se, da s svojo hladnokrv-
nostjo reši položaj. Najboljše pri-
vsem tem je pa to, da podpolkov-
nik Heller niti ni pripadal ogo-
roženi diviziji, marveč je bil gene-
ralštabni šef nadvojvodove divi-
zije in sploh ni poveljeval nobeni
četi! Toda tako je v vojni: nikjer
se globlje ne uredi načelo, da je
"vsa teorija siva" nego v boju.
Brez obotavljanja pa tudi
brez vsakega pomišljanja na pred-
pise je zbral nekaj že umikajočih
se oddelkov in eno havbično ba-
terijo, se postavil tem malim čet-
am na čelo in tako neustrašeno
in energično posegel v boj, so se
tudi sosedni oddelki, katerih boj-
na disciplina je bila že nekoliko
omajana, ob drznem nastopu "tu-
jega" častnika nazovno vrgli in
dali svoj poslednji življenjski sok,
da vzdrže do zadnjega. Ruski na-
pad se je začel ustavljati, kar je
naša četa opazila, kajti že v na-
slednjem trenutku se je zopet vr-
gla naprej in s klici "Hoč!" in
"Slava, naš kralj!" je predrla so-
vražno črto — in nevarna situa-
cija je bila rešena. Hvala za to
pa gre odločni iniciativi tujega
častnika. Dobil je železno krono
III. razreda z vojno dekoracijo.

ZA VSEBINO OGLASOV NI
ODGOVORNO NE UPRAVNI-
STVO NE UREDNIŠTVO.

Štabni narednik.

Da mora častnik samostojno
nastopiti in to tudi sme, ni sumo
po sebi nič čudnega, kajti častnik
se ne vzgaja samo k pokorščini,
marveč, in v prvi vrsti k povelje-
vanju in vodstvu. Tembolj hval-
evredna je energična iniciativa
pri posameznikih izmed moštva,
ki se pred vsem vzgaja in vadi v
pokorščini. V mirnih časih se si-
cer tu in tam "vzame" slučaj,
da so padli vsi častniki stotnije
ter mora prevzeti poveljstvo kak
infanterist ako so tudi vsi šarži
padli. Te vaje se prvič jako
redko vrše, ker je treba prekrat-
ki čas porabiti za druge važnejše
vaje, drugi pa se navadno čela
glorija pešca-poveljnika konča s
"tridesetnikom".

Krvava vojna seveda ne pozna
takih mirovnih idil vežbatišča ali
manevrov. V bojih pri Mali Nie-
drzewici se je v resnici zgodilo,
da so vsi častniki neke stotnije
ravno v trenutku, ko je imel ba-
taljon, čegar rezervno je tvorila
stotinja, iti k naskoku. Povelje
"juriš!" itak navadno povzroča
grozovit vrvež med moštvom, ki
ob udarjanju bobnov in pretresu-
sujočem trobentanju skoči naprej
kakor divje. V tem slučaju bi se
bil moral izvršiti naskok brez
večjega vodstva in kdo ve, kako
bi se bil končal, ako bi ne bil ne-
ki podčastnik hitro presodil po-
ložaja in ravno tako hitro delo-
val. Prevzel je poveljstvo v na-
skok — in uspelo je! Bil je to
štabni narednik Alojzij Klemner;
dobil je srebrno hrabrostno sve-
tinjo.

Kolera.

Ranjenci in begunci, ki so do-
speli z gališkega bojišča, so zane-
sli na Dunaj nekoliko slučajev
kolere. Na Dunaju, na Češkem, v
Brnu in pa tudi v Litiji ter Idriji
je bakteriološka preiskava do-
gnala, da gre za pravo azijsko ko-
lero. Poudarjati je treba, da so
ti slučaji posamezni, da so ob-
leli le vojaki, ki so prispeli že o-
kuženi z bojišča in da torej nika-
kor ne gre govoriti o kolери —
epidemiji. Da se je pojavila ko-
lera, to ne more presenetiti: ko-
lera je vojna bolezen in treba je
pomisliti, da se je pred izbruhom
vojne slišalo, da vlada v nekat-
erih ruskih gubernijah kolera, ka-
tero so potem ruski vojaki prineli
seboj v Galicijo. V Avstriji
je sanitetna služba vojaških in
civilnih organov tako vestno in
natančno organizirana, da ne ob-
staja takorekoč nikak javna ne-
varnost — ako se občinstvo pri-
merno zadrži.

Praski profesor-bakterijolog,
dr. Amerling, označuje kolero za
bolezen, ki je svoj strašni značaj
že deloma izgubila. "Strah pred
kolero ne sme biti danes tako ve-
lik, kakor v poprejšnjih časih,
kajti danes poznamo natančno
neznosnega povzročitelja bolezni,
poznamo življenjske pogoje, v ka-
terih žive opasni mikrobi in po-
znamo tudi način, "metodo", po
kateri napadajo kolera-bacili člo-
veško telo.

Mikrobo, ki povzročuje kolero,
je našel berlinski profesor dr.
Koch, na znanstvenem potovanju
v Indiji pred 30. leti. V Bengal-
skem zalivu in tudi na drugih
krajih tropičnega poluotoka je
namreč kolera epidemijna. Kole-
rovi mikrob ima podobo vejice,
(zato mu pravijo "koma") ter
kaže veliko gibčnost.

Razven v človeškem telesu, ži-
vi tudi v vlažni zemlji in vodi.
Pokazalo se je, da so kraji, ki se
nahajajo na vlažni, glinasti, moč-
virnat zemlji, napadom epide-
mije bolj izpostavljeni, kakor pa
kraji, ki leže visoko ali pa na pe-
šeni zemlji.

Glavna dolžnost, katero mora
vsakdo izpolnjevati, da sebe in
druge ubrani kolere, je popolna
Mikrob se vseli v človeka skozi
usta ter razvname bolezen v pre-
bavljajočem traku telesa, osobi-
to v črekih. Ker se nahajajo ba-
cili v velikih množinah v eksk-
mentih ter izbljuvanih izmečkih,
je jasno, v čem da leži nevarnost.
Glavno pozornost je posvečati
hrani: pijmo kuhano vodo (ako
ni vodovod absolutno zavarovan
proti okuženju), jejno le kuha-
ne stvari, uživajmo po množnosti
tople jedi, ker bacil prenese le
70 stopinj toplote. Pazimo na po-
sodo! Posoda se ne sme umivati
v sumnjivi vodi. Ako ni sveže ku-
hane vode pri roki, se priporoča
desinficiranje posode s slabo raz-
topljivo modre galice. Galica u-
niči bacile že, ako je raztopljena

v vodi v razmerju 2:1000. Taka
raztopitev je tudi popolnoma ne-
škodljiva.

Ako imamo sumljivega bolnika
v hiši, je treba nad vse skrbno in
pozorno odstranjevati eksk-
mente in izmečke; najbolje jih je
politi z raztopljenim apnom, ali
lizolom. Tudi perilo takih bolni-
kov je treba skrbno desinficirati.
Vse, kar pride od bolnika, tudi
urin, se sme spravljal le na kra-
je, ki so zvezani z dobrimi kana-
li, kajti sicer vnikne bacil v zem-
ljo, živi tam naprej in okuži, ako
so pogoji ugodni, tudi bližnje stu-
dence, vodo v potokih in rekah
itd.

Kolera je težka in nevarna bo-
lezen. Boj proti njej je v glavnem
obrambni, preventivni boj. Ka-
dar se bolezen že pojavi, je zdrav-
nikova naloga dvojna: 1. zdravi-
ti bolnega; 2. preprečiti razšir-
janje. — Na kolero oboleni potre-
bujejo stalne zdravniške oskrbe.
Znano je, da odvajajo trajne dri-
ske iz človeškega telesa mnogo
vode in da postaja vsled tega pa-
cijentova kri preveč gosta. V no-
vejši dobi preskrbe zdravniki
bolniku posebno olajšanje z in-
travenoznimi injekcijami fizi-
ologične raztopline (raztoplina ku-
hinjske soli), podanimi v velikih
množinah do nekoliko litrov. Ta
terapija je pokazala svoj čas v
Italiji in v Polju lepe uspehe.
Toda, za njo je treba mnogo
zdravnikov.

Najnovjša so seveda razna pre-
ventivna sredstva, osobito cep-
lenje z oslablim kolerozivm ba-
cilom. V dunajskem Pasteurje-
vem zavodu se pripravljajo tudi
sredstva za cepljenje proti ko-
leri.

Seroterapija t. j. zdravljenje
kolere s posebnim serumom, do-
sedaj ni pokazala posebnih uspe-
hov.

Intendant.

Toliko zaničevani "peresarji"
kazejo v sedanji vojni sploh ne-
ko posebno usposobljenost. Go-
spodov zdravnikov, katerih vro-
lo zadržanje tudi v sovražnem og-
nju je itak že znano, ne računamo
med "peresare", saj nimajo zu-
naj na bojišču toliko časa, da bi
napisali kak recept; pač pa spa-
dajo sem oni gospodje, ki v mi-
rnih časih sede globoko zakopani v
pisarniškem prahu in preračuna-
vajo teže komisa v gramih ter re-
šujejo podobna fiziološka vpra-
šanja z matematično natančno-
stjo, da bi mož od lakote ne umrl.
Seveda se v resnem slučaju na-
vadno izkažejo ti z veliko bistro-
umnostjo izvedeni računi samo
kot "vrjetnostni" z mnogimi "ne-
znankami". Pravo "neznanko" v
kritičnem trenutku uganiti — to
je potem najboljša rešitev vpra-
šanja.

Tako se je godilo vojaškemu
intendantu Feliks Piro. "Ne ve-
liko vpraševati, marveč delati",
to je bilo njegovo geslo. Njega-
va divizijska pekarna prvič v glo-
bokem pesku ni prišla naprej,
drugič pa je bila pekarna tu,
tren z moko pa bogve kje, in pe-
či kruh na distanco, tega še ni
naredil noben intendant. Kruh
pa je moral biti tako za lastne
čete kakor za celo množico uje-
tnikov. Hitro odločeni mož je krat-
koimarno prisilil domače prebi-
valstvo k "vojnemu delu"; noč
in dan je pekel kruh v kmečkih
pečeh, zaloge moke so se rekvira-
le vsepovsod — in slo je kakor
po loju. Tren naj bo, kjer mu
drago — lačen kljub temu nihče
ni bil — po zaslugi energične-
ga in skrbnega gospoda vojaške-
ga intendant Feliksa Piro.

Dober odgovor.

— Moja želja je, gospodična,
da delim z Vami življenje.
— Ljubše mi je celo življenje
kot pa samo polovica.

Za vsebino oglasov ni odgovor-
no ne uredništvo ne upravnštvo,

Za smeh in kratek čas.

V ZNAMENJU ČASA.

Primer, kako se norčujejo Nemci iz angleške armade.

Slaba tolažba.

— Pomisli, večer sem v gleda-
lišču izgubila zlato broško.

Mož (profesor): — Le pomiri
se, na svetu se nič ne izgubi. To
bi bilo proti naravnim zakonom.

Svarilo.

Tat (svojemu tovarišu): "Za-
ne, ne hodi k "ruskem carju..."
tam so zadnje čase tudi pod po-
steljami napravili električne sve-
tilke."

Težko umljivo.

— Neprestano zabavljate, da
je smodka slaba, pa jo vseseno
kadite.

— Kako bi vendar mogel za-
bavljati čezno, če bi je ne ka-
dil?

Potem pa že.

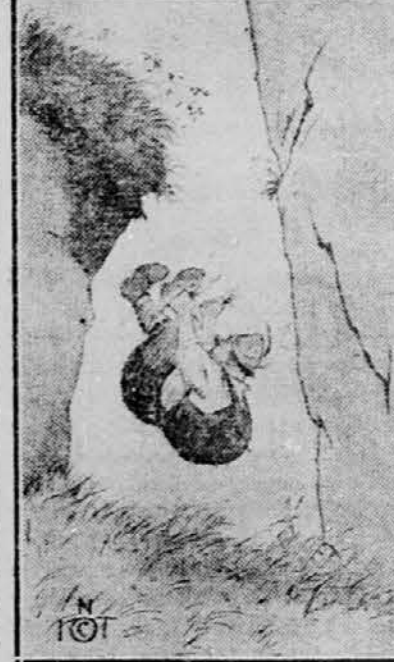
— Kako kaj napreduje Vaša
hčerka z učenjem klavirja?
— Izvrsno. Dve stranki sta se
že preselili.

V zakonu.

— Ali se tudi Tvoj mož drži
gesla: Zena, petje in vino?
— Seveda. Če začnem peti, gre
on takoj pit.

Dobra misel.

Turist med padcem: — Saj
pravim, človek nikdar ne ve, kaj
se mu lako prigodi. Zena mi je
skuhala zjutraj na mehko pet
jaje. Če bi mi jih skuhala na tr-
do, bi se gotovo ne ubila.

OTR OČI.

— Če mi takoj ne daš malo čokolade, bom pa rekla, materi,
da si se skrivaj zaročila s sosedovim Joškom.

Slovani v vojni proti Slovanom.

Slovenski topničarji izobno stre-
ljo.

Slovenski topničarji, ki se je u-
deležil neke bitke v Galiciji in se
je vrnil pred kratkim ranjen z
bojišča, pripoveduje:

Naša baterija je nekega jutra
dobila povelje, da se naj postavi
na hrib, ki je bil kakih 1000 me-
trov oddaljen od mesta G.

V dolini je ležala lahka meglja.
Naš poveljnik je takoj izdal po-
trebna povelja, mi pa smo se pri-
pravili na boj. Ni trajalo dolgo in
že smo začeli sipati smrtonosne
kroglice in žrpuale v ruske vrste.

Sovražne čete so grozno trpele
pod našim ognjem. Rusi so padali
kakor muhe. A vedno nove sveže
čete so pritiskale od vseh strani

na naše postojanke. Naša infan-
terija se je morala umakati. Ve-
deli smo, da se tudi mi ne bomo

mogli več dolgo držati. Od naše
baterije je bila le še polovica mož
sposobnih za boj. Stal sem pri

svojem topu in opazoval, kako je
na hrib, oddaljen precej daleč od
nas, prihajala četa jezdecev. Naš

poročnik mi naznani, da je skozi
svoj daljnogled opazil, da je ta
četa skupina ruskih oficirjev. Po-
ročnik mi pokaže svojo zlato uro

ter mi veli: "France, dobro na-
meri, če zadeneš tisto sovražno
gručo, ti podarim svojo uro!"

Dobro sem nameril svoj top in
sem poslal pozdrav v obliki žrpu-
le ruskim častnikom na onem
hribu.

Naš poročnik je skrbno opazo-
val, kak bo učinek mojega strela.
Vesela ga obraz vsklikne, ko se
je dim nekoliko razpršil: "Bravo,
moj dečko! Dobro si zadel! Četa

tropa sovražnih častnikov je uni-
čena. Tukaj imaš svojo uro!"

Vesel sem bil dela, ki sem je iz-
vršil. Videlo se je takoj, kako ve-
lik učinek je napravil žrpuale na

ruski strani. Za trenotek se je na
celi črti rusko prodiranje ustavi-
lo. A to je trajalo samo kratko
časa. Zopet je ruska sila buknila

z vso močjo ob naše postojanke.
Morali smo nazaj. Predno pa smo
zapustili našo postojanko, smo še

poslali Rusom precej pozdravov
s žrpuale.

Zlata ura, katero sem dobil od
našega poročnika, pa ni je še dan-
es dokaz, da sem storil v polni

meri svojo dolžnost. Ko smo se
ustavili na drugem hribu, me je
zadel kos sovražnega žrpuale v

ramo in sem tako moral za nekaj
časa opustiti pošiljanje železnih
pozdravov sovražnim Rusom.

Junastvo generala Kraljička.

Podmaršal Rudolf Kraljiček, ki
je bil do izbruh vojne poveljnik
ljublanske divizije, se je v bojih

pri Skwarzawu posebno odlikoval.
Da je imel opraviti z veliko so-
vražno premočjo, ni treba niti po-
sebej povdarjati; to je bil delež

vseh avstrijskih oddelkov. Divi-
zija podmaršala Kraljička je že
zašla v jako težak položaj in ne-
ka sosednja kolona ji je imela

priti na pomoč. Prišla naj bi bila,
toda goreče zaželeno pomoči ni
bilo od nikoder. Kaj je bilo temu

zarok, se ne ve. Lahko je mogoče,
da je sosednja kolona sama prišla
v položaj, da bi bila potrebovala

pomoči. Podmaršal Kraljiček je
pa hotel postojanko na vsak na-
čin obdržati, kakor mu je bilo u-
kazano. S svojim štabom je jez-
dil v bojno črto, prezirajoč smrto-

nosne kroglice in žrpuale; s poteg-
njenjem sablje je dirjal ob vrstah,
povsodi navduševal in pa vzpod-
bujal k vztrajnosti. Pri topovih,

ki jih je imela Kraljičkova četa,
je padli vsi častniki in tudi
moštvo. A junaki general, ki je

rodem Slovan, ni odnehal. S svoj-
im osebnim pogumom je tako
dvignil bojno razpoloženje, da je
mogel na svoji postojanki vstra-

jati do večera, ne da bi bil dobil
kakoj ojačanje, ter tako dosegel
svoj namen.

Svojemu stotniku rešil življenje.

Ranjen vojak, doma iz ptujske
okolice, pripoveduje:

V bitki pri Grodeku sem bil
priča sledenemu junakstvu činu
slovenskega vojaka. Velik kozo-

ški oddelek je obkolil pri nekem
gozdiču polovico stotniške domo-
branskega pešpolka. Stotnik je

bil namah ujet od Rusov. Mi smo
sicer hiteli stiskani stotniku na po-
moč, a ruska sila je bila prevelika.
Morali smo se umakniti in pu-

stiti oni del stotniške svoj usodi.
Četovodja zajete stotniške je, do-
ma iz Savinjske doline, predno so

vrjetno predrznostjo se je posre-
čilo našim, da so rešili stotnika

ter so se po bliskovito umaknili
skozi gozd proti nam. Padlo je v
srditem boju več kot polovico na-

šega moštva, a Rusi so bili vsled
nenadnega napada od naše strani
tako izven sebe, da naš sunek ni-

so mogli odbiti, četudi jih je bilo
več kot osemkrat toliko kot naših.
Stotnik in njegov junaki re-

šitelj sta bila hudo ranjena. Ko
sta došla k nam, sta se objela kot
brata. Vsi smo bili ganjeni. Juna-

ški rešitelj, ki je vrl slovenski ku-
renjak, bo dobil posebno odliko-
vanje.

Srbski major se preživlja z ov-
sem.

Zagrebski namestnik dr. držav-
nega odveta dr. Ludvik Cim-
perman je dobil z južnega bojišča

dopisnico, na kateri mu prijatelj
med drugim poroča: Edino, kar
me tolaži, je tukajšnje napredo-

vanje in dvomim, da bi se Srbi
mogli dolgo braniti. Lakota, vre-
me, pomanjkanje municije nam

pomagajo uničevati Srbe. Odprli
smo nekemu ranjenemu srbskemu
majorju radi rane želodec, v ka-

terem smo našli samo oves.

Junaki stotnik.

Pri prehodu avstrijske armade
čez Drino (na južnem bojišču) se
je v zadnjih bojih posebno izka-

zal stotnik Turidija, po rodu Srb.
Peljal je 180 prostovoljnih priglase-
nih vojakov, avstrijskih Srbov,

prvi čez Drino med strašnim srbs-
kim ognjem. Vstrajal je s temi
možmi cel dan in celo noč onstran

reke med najhujšim ognjem. Ko
mu je zmanjkalo streljiva, je po-
slal dva moža ponj. Spal je sam

s svojimi oddelkom pod hribom,
na katerem so grmili srbski topovi.
Kljub težni ni izgubil nobene

ga moča, izvzemši nekatere ra-
njence. Na čepci je imel šest lu-
kenj, narejenih od srbskih strel-

ov. Ostale čete tokraj Drine so
mislile, da je že davno ujet. Drugi
dan se je pa brigadi, ki je pre-

korajša Drino, na veliko veselje
zopet pridružil.

Pohvala hrvatski črnovojniški
brigadi.

Generalmajor Teodor Bekić je
poslal zagrebškemu županu Ho-
ljacu naslednje pismo: Ravnokar

sem prejel sledečo pohvalo zbor-
nega poveljstva: "Hrvatski 104.
črnovojniški pehotni brigadi izre-

kam v imenu najvišje službe po-
hvalno priznanje zbornega po-
veljstva za dosedanje njeno zadr-

žanje pred sovražnikom. Le tako
naprej! Kdor ne popusti, dobi!"

Prosim, da objavite to zadrž-
njo naše dične črne vojske, ki je
v čast vsakemu Hrvat. S posebn-

im veseloštevom Bekić, ge-
neralni major.

Smrt stotnika-junaka.

Iz Zagreba poročajo: Umril je
stotnik 16. pešpolka, Rudolf

Schliemann. Ranjeni stotnik je pri
Dobriču na lastno odgovornost s
svojimi že zelo utrujenimi četami,

120 mož, napadel in porazil so-
vražnika, ki je moral bežati. Hra-
bri Varadžinci so vzeli sovražni-

ku 2 topova, 1 strojno puško, ve-
liko pušk in vojnega gradiva.

Pod ognjem granat.

Krakovski list "Nowa Refor-
ma" objavlja pripovedovanje ne-
kega v bitki pri T. ranjenega vo-

jaka Poljaka, ki je pripadal čet-
am levega krila armade gene-
rala Dankla, koja je prodirala ob

levem bregu reke Visle. Te čete
so imele takoj po prihodu v gu-
bernijo Radom celo vrsto bojev

z Rusi, ki so prodirali od severa.
Taki, ko smo zapustili L. —
je pripovedoval vojak. — smo

pršli že v zvezo s sovražnikom.
Šli smo mimo vasi, ki so jih za-

pusili in prišli v T. ter odtod v
neko vas, kjer smo komaj izsilili

sod vode. Poslali smo predstraže
naprej, sami pa se utaborili na
polju pred vasio. Konverz se iz

varčnosti nismo dotaknili, ampak
smo na polju, kjer smo se naha-
jali, izkopali krompir in ga spekli.

Noč je bila razmeroma mirna.
Naš ogenj pa je sovražnika naj-
brže opozoril na nas, kajti zju-

traj je bil že naznanjen alarm. V
smerni iz T., kjer se je nahajala
naša glavna sila, je prišla neka

konjenjska patrulja, ki je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu
so padali strelji in patrulja se je

v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-
la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

Na povelje smo se takoj razve-
dili in se pripravi na boj. Naša

četa je bila razdeljena na tri
skupine. Prva skupina je bila po-
slana na poizvedovanje. Kmalu

so padali strelji in patrulja se je
v diru vrnila s poročilom, da se
sovražnik, s katerim se je bojeva-

la, že bliža.

dilo nobene zaščite, dočim je imel
sovržnik, ki se je postavil pod
nekim gozdom, jako dobre pozicije.

Naša stotinja je dobila tudi
povelje, naj zavzame boljše pozicije,
a mi tega nismo opazili; 8

infanteristov in neki korporal
smo nenadoma ostali sami. Ne na
desni, ne na levi od nas nikogar.

Bilo nam je res čudno pri sre-
tu. Tu je zaklical korporal: "Na tla!
Ne streljati! Nihče naj se ne pre-

makne!" Ležali smo na krompir-
jevem polju in se stiskali na zem-
ljo. Preko nas so frčale granate,

in sicer tako blizu, da se je zdelo,
da bodo padle vsak trenotek med
nas. Zračni pritisk je bil tak, da

smo mislili, da nam odnese kape.
K sreči so padale sovražne gra-
nate proti T. in niso zadele niko-

gar izmed nas. Tu smo začeli ne-
nadoma šum. Pogledale smo na-
okrog in videli pred nami 60 ko-

zakov, ki so med kričanjem in
vihtenjem sabelj, kakor je njih
navada, drveli proti nam. Obko-

lili so gozd in nas napadli od za-
daj. Tu je korporal komandiral:
"Fantje, ogenj!" Prišli smo ta-

ko nekoga jarka, ki bi nas dobro
ščitil. Toda komaj smo prišli tjakaj,
ko nam zakliče neki poročnik, naj

nikar ne ostanemo tamkaj. Šele
sedaj smo zapazili, da so bile ta-
ko nad nami naše čete, ki smo se

jim potem prodružili.

Tu so naši močno streljali in
vsak je bil že za kakim grmom,
drevesom itd. Vleget sem se za

neki grm, nedaleč od mene neki
tovariš od onih osmih vojakov.
Ruska artilerija je streljala pridno

na nas. V začetku so bili strelji
previsoki, pozneje pa so našli Ru-
si pravo distanco. Granate so svi-

gale čez grmovje: krah, krah!
Naenkrat strašen pok nad menoj;
pogledal sem naokrog: oni tova-

riši, ki je ležal za drugim grmom,
je bil raznesen od granat. Ni-
sem imel časa, da bi ga pomiloval,

kajti čez par trenotkov je tudi
menj raztrgala neka granata des-
no roko. Puška mi je padla iz ro-

ke; pričel sem teči v smeri, kjer
sem mislil, da doblim sanitetce.
Kmalu sem bil v vasi. Preplezal

sem neki plot, potem drugega,
tretjega in četrtga. Padel sem,
vstal zopet in nisem vedel, kaj se

godi z menoj. Vedel sem le, da
sem videl pred seboj pobito živi-
no, ženske in otroke goreče hiše.

Konecno sem se srečal z več ra-
njenci. Prišli so naši vozovi, ki so
nas odpeljali na pomožni prostor.

Od tam smo prišli v Krakov.

Tirolec o Bosancih.

"Arbeiterwille" poroča o od-
kritosrčnem tirolskem vojaku od
polka cesarskih strelcev, ki je pri-

povedoval o hrabrosti bosanskih
polkov tako-le: "Smeti me ver-
jeti, da so cesarski strelci šli v

boj z veliko korajšo, ravnotako
kakor Bosanci!" "Ali so bili pa
Bosanci res tako hrabri?" ga

vpraša poročevalec. "Kakor hu-
dirji!" odgovori mož. "S tem mo-
štvom so imeli častniki naravnost

težavo, nikdor niso marali dolgo
napravljati okope, ampak so ho-
teli le kar udariti na Ruse. In pri

tem so imeli lepe uspehe! Ruske
strelce so enega za drugim pokon-
čali. Ko sem moral nazaj, sem pri-

šel ravno ko so Bosanci napravili
naskok, mimo okopa, kjer so le-
žali Rusi na kupih. Bosanci so

edini, ki so prišli udrihat. Ti Ru-
so niso pustili niti časa, da bi
prosili ali skočili pokoneu, tako

hitro so udarili nanje. Mi nikdar
nismo mogli udrihati, ker so Rusi
vsakokrat, če smo jih naskočili,

vrgli vse na stran in vzdignili ro-
ke. Pa to ni nič pomagalo, če smo
premagali prvo vrsto, je bila že

druga tu in tako naprej. Pravim
vam, da jih je bilo toliko, da ni
bilo nič opraviti."

Sablja "padlega".

Český Denník prinaša ta za-
nimiv dogodek, ki jasno kaže, ku-
liko je verjeti raznim vestem. Re-

zervni častnik iz Prage je bil tež-
ko ranjen. Njegov prijatelj, ki je

bil tudi Pražan, ga najde, ko gre
na obvezovališče, vraga v krvi.

Ker ni dal od sebe nobenega živ-
ljenskega znaka, ga ima za mrtve-

ga. Hotel prinesiti domov ženi
padlega nekaj za spomin, mu od-

vezane sabljo. Pred par dnevi je
prišel v Prago, obiskal ženo pad-

lega in ji izročil sabljo. Žena je
zalučeno poslušala njegovo po-

vest, kako je padel njen mož, ko-
učno ga pa vpraša, če je v res-

ni mrt.

Ali on je čisto odločno vstrajal
pri svoji trditvi. Nato pa reče že-
na: "No, k sreči ni tako hudo z

mojim možem. Bil je sicer težko
ranjen, ali sedaj se mu zdravje že

znatno boljša. Sicer pa vas pro-

sim, da govorite bolj tiho, ker on
spi." Reče in odpre vrata sobe,

kjer je spal "padli" mož.

Iščem svojega brata MATIJO
ŠESTAN. Čul sem, da se naha-
ja nekje v Michiganu. Prosim

cenjene rojake, če kdo ve za
njegov naslov, da ga mi nazna-
ni. Še raje bi videl, če se mi

sam javi. — Anthony Šestan,
Cameda, Texas.

UGODNA PRILIKA.
Na prodaj je 40 akrov obsega-
joča farma, 4 milje od mesta. Ve-

liko zemlje je že očistene. Cena
\$500, in sicer takoj plačati. Sosed

je našel rudo in zato tudi kupni
pogoj, da je rude vsakega pol.

Dober kraj za trgovino z lesom.
Ker je farma le 5 minut od posta-
je in na farmi sami je za par sto

dolarjev lesa.

John Kranje.
R. F. D. 1, Box 110,
(3-4-11) Escanaba, Mich.

NAZNANILO.
Rojakom v Wanigan in North
Chicago, Ill. naznanjam, da se

se preseli v John Stražerjev

Doli z orožjem!

IZGODBA ŽIVLJENJA.

Spisala Berta pl. Suttner. — Za "Glas Naroda" priredil J. T.

(Nadaljevanje).

— Tam bom pokleknila na prostor, kjer je bil Friderik ranjen... ali pa... — naprej nisem mogla govoriti.

— Ali naj pokličem Rudolfa? — je vprašala po kratkem molku.

— Ni treba, ne sedaj, sama bi bila rada...

— Idi v sosednjo sobo, teta. Poskušala bom zaspati. Nekako utrujena sem...

— Kakor hočeš, otrok... Na mizi je zvonec. Če boš kaj potrebovala, pa pokliči.

— Ali je bil že tukaj pismonoša?

— Ne, je še nekoliko prezgodaj...

— Ko bo prišel, me pokliči.

Nastopila sem se in zaprla oči. Teta je potihlo odšla.

Nisem marala spati, sama seboj in s svojimi mislimi sem hotela biti. Bila sem v isti sobi, sedela na istem naslonjaču kot tiste ga dopoldne, ko je prišel k meni Friderik rekoč: — Odiš mornam.

Ravnatoko soparno je bilo in na polici je stala vaza dišočih rož... V daljavi so trobili vojaki... Hotela sem ravnatoko zadremati in zaspati. — da se bodo ravnatoko odprla vrata, da bo vstopil ljubljeni mož... Rože so vedno močnejše duhte, tam v daljavi so trobili... polagoma sem izgubljala zavest... vedno sem si domisljala, da je napočila zopet ona ura — vse je bilo pozabljeno, kar se je dogodilo... Toliko močnejša je bila pa misel, da se bodo odprla vrata, da se morajo odpreti... Morala sem toraj sanjati z napolzaprtimi očmi... Dolgo sem si prizadevala, predno se mi je posrečilo... med obema trepalnicama je bila komaj vidna poševna zareza...

In šele takrat se mi je prikazala slika, po kateri sem toliko hrepnela... Friderik je na pragu... Glasno sem zastokala in si zakrila obraz z obema rokama. Samo sanje so bile, ničesar drugega. V hipu mi je bilo jasno, da ne bom nikdar več uživala one blažene sreče.

— O, moj Friderik, moj izgubljeni! — sem zastokala.

— Marta, žena moja!...

Kaj je bilo to? To je bil njegov glas in njegove roke so bile, ki so me strastno objele... Niso bile sanje.

Svojemut možu sem ležala v naročju...

Oh uri slovesa je bila silna bolečina izražena v solzah in poljubih, enako je bila izražena tudi sreča v uri svidenja. Takrat sem vrjela, in se dandanes vrnem, da lahko človek vsled prevelike sreče znoji. Smeje, jokaje, vsa tresoča se od razburjenosti sem objela njegovo glavo ter ga začela poljubljati na čelo, oči in na usta...

Kmalu za njim je stopila v sobo teta Marija. Tudi ona ni vedela, da se je bil tako nepričakovano vrnil. Debelo ga je pogledala, široko odprla usta, zajecala "Jezus Marija in sveti Jožef" in omahnila v naslonjač.

Precej časa je trajalo, predno sva se mogla kaj pomeniti. Zvedela sem, da je bil ranjen in da je ostal v neki kmečki hiši, dočim je prodiral njegov polk naprej. Čeravno ni bila rana nevarna, je ležal vseeno nekaj dni v hudi mrzlici in skoraj brez vsake zavesti. Pisma ni dobil nobenega, pa tudi pisati ni mogel. Ko je ozdravel, je bilo že sklenjeno premirje in vojna se je blizala koncu. Pot mu je bila toraj prosta. Ni hotel pisati, ne brzojaviti, ampak nočindan je potoval, samo da bi čimprej dospel. Kaj ga je brigalo, če je bilo njegovo življenje v nevarnosti. Mučila ga je edina skrb: ali je živim, ali sem že umrla. Tudi prepričati se ni hotel, gnalo ga je samo domov, domov... Upanje ga ni varalo. Dobil me je še živo, dobil je ohranjen svojo najdražjo stvar na svetu.

Kmalu nato smo odšli na deželo. Frideriku so dali precej dolg dopust, in zdravniki so mu priporočali mir in veliko svežega zraka. No, tega je bilo v Grumitzu dovolj.

To so bili srečni jesenski dnevi... najlepši dnevi mojega življenja. Tisti, ki se ni doživel tako nepričakovanega svidenja kot jaz, ne ve kaj je prava sreča. Kakšna veličanska razlika. Prej noč brez spanja, vsaka minuta podobna letu trpljenja, sedaj pa kar naenkrat sreča v vsej svoji neizmernosti. Še rajše, stokrat rajše sem ga imela. Zdel se mi je kot dragoceno premoženje, kateremu je le malo manjkalo, da ga nisem izgubila.

V Grumitzu se je sestala naša družina. Na počitnice je bil prišel tudi moj brat Oto. Bil je star šele petnajst let in je bil že prvo leto na vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu. Ljubeznjiv deček, očetov ljubljence in njegov ponos. On, Lili in Roza sta napolnili hišo z veseljem. Po vsej okolici se je razlegel smeh, povsod jih je bilo dovolj. Večkrat nas je obiskal tudi bratranec Konrad. Pridužil se je mladini, dočim so drugo partijo tvorili oče, teta Marija in nekaj povabljenih gostov. Igrali so karte, izprehajali so se in sedeli pri kavi. Ko so bili skupaj, so razpravljali o vojni in drugih vojaških zadevah. Midva s Friderikom sva hodila skupaj. Z drugo družino sva se sestala le pri jedi ali pa še takrat ne. Uživala sva takorekoč drugo polovico medenih tednov in zato sva bila najrajše sama. Hodila sva na izprehode, delala kratke izlete v okolico, in se vračala šele zvečer domov. Če je bilo slabo vreme, sva sedela v knjižnici, ker sva si imela vendar toliko povedati.

Pripovedovala sva si, kaj sva doživela, ko sva bila ločena. Prišla sva do zaključka, da so smrtne slutnje največja praznovrnost; saj sva vendar drug o drugemu mislila, da se ne vidiva več, pa se je vendar vse tako lepo srečno izteklo. Opisati mi je moral vse nevarnosti, ki so mu pretile na bojiščih, razmere v provizoričnih bolnišnicah, kakšni so bili ranjenci, kje so bili ranjeni in druge take stvari. Vse to mi je pripovedoval z glasom, v katerem je bila natančno izražena nevolja in bolelost.

Oče in Oto sta ga večkrat prosila, da jima je povedal, kako se mu je godilo. Razkladal jima je prodiranje različnih čet, pripovedoval, kje so bili, s kakšnimi uspehom se je branila ta ali ona trdnjava. Oče je zadovoljno poslušal. Oto je bil pa ves navdušen.

Opazila sem, da drugim pripoveduje drugače o vojni, kakor pa meni. Ko sem ga enkrat opozorila na to, mi je rekel:

— Praviš, da nisem odkritosrčen? Ne, otrok, motiš se! Ali se še spominjaš najinega poročnega potovanja? Ko sva odpotovala z Dunaja, ko sva bila prvič sama skupaj v vlakcu. Ali se še spominjaš one prve noči v praškem hotelu? Ali si že komu povedala podrobnosti, ki so se dogajale v tistih dneh?

— Ne, nikomur. O takih stvareh ne govorim nobena ženska...

— No vidiš. Jaz tudi marsikaj vem, česar nočem povedati. Ve ne govorite o veselju medenih tednov, mi pa ne o trpljenju v vojni... Sladkosti medenih tednov in strahote vojne!... Kako strahna razlika!... Ti gotovo ne boš povedala, da si vsled prevelike sreče jokala, jaz bi ne povedal, da bi zakričal, če bi se me dotaknila smrtna kosa...

— Ali si zakričal — ali si trepetal v smrtni grozi, Friderik? Meni lahko poveš. Ker Ti jaz nisem ničesar zatajila, bi tudi Ti lahko...

— Moral bi Ti pripoznati, da navdaja vojaka na bojiščih smrti strah. Seveda, saj drugače ni mogoče... Ze res, da so ljudje navdušeni, toda to navdušenje traja samo trenutek... Divjak se tudi pri morjenju in razdejanju boji za svoje lastno življenje... Straha nikdo ne kaže, občeti ga pa vsak... Vseeno sem pa videl na stotine mladenčev, ki so obupno prosili pomoči, videl sem na stotine v smrtnem strahu spacenih obrazov... slišal sem divje kletvice in v sree segajoče prošnje.

— In vse to je bolelo, moj dobri, ljubljeni?

— Vse to me je tako bolelo, Marta, da bi najraje zakričal. Pogled na eno samo bolest navdaja človeka s sočutjem, pogled na tisočero bolest, ga navdaja s tisočerm sočutjem...

Slednjič se mi je vseeno posrečilo pregovoriti Friderika, da je sklenil sleči suknjo. Oče ga ni smatral več za strahopetca, ker je bil šel v vojno in se vrnil odlikovan domov. Odstopil je lahko, ker je napravil svojo dolžnost, in ne preti deželi nobena nevarnost več. Nekaj časa se je ustavljaj, čes, da ga ne veseli ničesar biti, ničesar delati, ničesar imeti. Nazadnje se mu pa le moje prošnje pregnele vse premisleke.

Sklenila sva kupiti z mojim premoženjem posestvo, s katerim bi se ukvarjal in si vstvaril lepo, mirno življenje.

— Polkovnik boš v pokoju — sem mu rekla večkrat — mene imaš in Rudolfa in upam, da ne bo ostalo samo pri tem.

(Dalje prihodnjt.)

NAŠI ZASTOPNIKI.

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle:

Jenny Lind, Ark. in okolica: Michael Cirar.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.

Denver, Colo.: John Debeve in A. J. Terbove.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.

Pueblo, Colo.: Peter Culig, J. M. Roitz in Frank Janesh.

Salida, Colo. in okolica: Louis Costello (The Bank Saloon).

Walsenburg, Colo.: Ant. Sateh in Frank Blatnik.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič, 635 Aurora Ave.

Oglesby, Ill.: Math. Hribernik.

Depue, Ill.: Dan. Badovinae.

Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.

La Salle, Ill.: Mat. Komp.

Joliet, Ill.: Frank Laurich in John Zaletel.

Mineral, Kans.: John Stale.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek in Math. Ogrin.

So. Chicago, Ill.: Frank Cerne.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Frontenac, Kans. in okolica: Frank Kerne.

Mulberry, Kans. in okolica: Martin Kos.

Calumet, Mich. in okolica: Pavel Shaltz in M. F. Kobe.

Manistique, Mich. in okolica: B. Kotzian.

So. Range, Mich. in okolica: M. D. Likovič.

Chisholm, Minn.: K. Zgone.

Duluth, Minn.: Joseph Sharan.

Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouze, M. L. Kapsch in Jos. J. Peshel.

Eveleth, Minn.: Jurij Kotze.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.

Hibing, Minn.: Ivan Pouke.

Nashwauk, Minn.: Geo. Maurin.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Aldridge, Mont.: Gregor Zobeč.

Great Falls, Mont.: Math. Urich, 3409 N. 5th Ave.

Klein, Mont.: Mich. Krivec.

Brooklyn, N. Y.: Alojzij Češarek.

Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka.

Cleveland, O.: Frank Sakser, J. Marinič, Chas. Karlinger in Frank Kovatič.

Bridgeport, O. in okolica: Fr. Hočevar.

Barbeton, O. in okolica: Alois Balant.

Collinwood, O.: Math. Slapnik.

Lorain, Ohio in okolica: John Kumše 1735 E. 33. St.

Youngstown, O.: Ant. Kikelj.

Oregon City, Oreg.: M. Justin.

Allegheny, Pa. in okolica: M. Klarich.

Braddock, Pa.: Ivan Germ.

Bridgeville, Pa.: Rudolf Peterček.

Burdine, Pa. in okolica: John Keržnik.

Conemaugh, Pa.: Ivan Pakj.

Claridge, Pa.: Anton Jerina.

Canonsburg, Pa.: John Koklich.

Broughton, Pa. in okolica: A. Demšar.

Export, Pa. in okolica: John Prostor.

Forest City, Pa.: Karl Zalar in Frank Leben.

Farrell, Pa.: Anton Valentinčič.

Franklin, Pa. in okolica: Fran R. Drašler.

Irwin, Pa. in okolica: Frank Demšar.

Johnstown, Pa.: Frank Gabronja.

Meadow Lands, Pa.: Georg Schults.

Moon Run, Pa. in okolica: Fr. Maček.

Pittsburg, Pa.: Ignacij Podvanski, Ignaz Magister, Frank Bambič in Z. Jakše.

Unity Sta., Pa.: Joseph Skerlj.

Steelton, Pa.: Anton M. Pačič.

West Newton, Pa. in okolica: Josip Jovan.

Willock, Pa.: Frank Seme in Joseph Peterkel.

Toole, Utah: Anton Palčič.

Winterquarters, Utah: Louis Blasich.

Black Diamond, Wash.: Gr. Porenta.

Ravensdale, Wash.: Jakob Romšak.

Thomas, W. Va. in okolica: Frank Kocijan in Frank Bartol.

Grafton, Wis.: John Stampfel.

Milwaukee, Wis.: Josip Tratnik, John Vodovnik in Frank Meh.

Sheboygan, Wis.: Anton Starich.

West Allis, Wis.: Frank Skok in Louis Lončarič.

Rock Springs, Wyo.: A. Justu in Val. Stalich.

Kemmerer, Wyo.: Josip Motoh.

Izšla je

Knjiga:

"VOJKA NA BALKANU"

Vesled vsestranske želje naročnikov smo več intisov te knjige in je sedaj vsaj rojakom na razpolago.

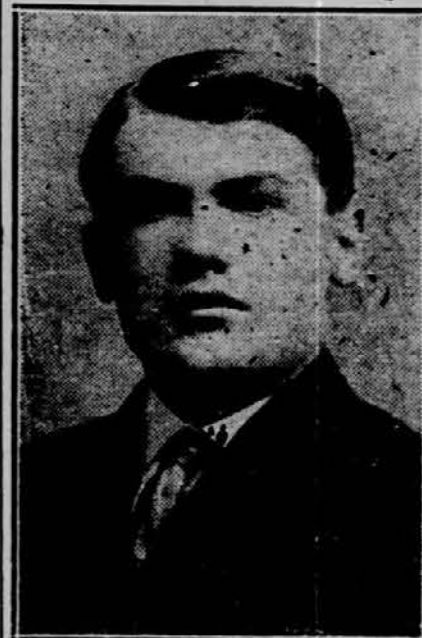
Knjiga "Vojka na Balkanu" sestoji iz 13 posameznih sešitkov, obsegajočih skupaj na večjem formatu 192 strani. Delo je opremljeno s 255 slikami, tiskajo se opisa balkanskih držav in najvažnejših spopadov med sovržniki. Sešitkom je priložen tudi večji slovenski zemljevid balkanskih držav.

Posamezne zvezke je dobiti po 15c, vseh 13 sešitkov skupaj pa stane s poštnino vred \$1.85. Naroča se pri:

Slovene Publishing Co., 62 Cortlandt St., New York City

PRIPOROČILO.

Rojakom v Steelton, Pa., in okolici naznanjamo, da je

Mr. M. PAPIO,

123 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdavatelj pravoveljavna potrdila. Cenjenim rojakom ga toplo priporočamo. Upravištvo Glas Naroda.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDM DEŽAVAH.

JAKOB WAHČIČ, 1092 E. 64th St., Cleveland, O. N. B. Omen, ki bi radi našo zdravila brez plačila, pošljite nam.

Amerika in Amerikanci.

REV. J. M. TRUNK.

Slovene Publishing Company je prevzela v zalogo rojakom se znano knjigo Rev. J. M. Trunka:

AMERIKA IN AMERIKANCI.

Ni naš namen izročiti na tem mestu kako kritiko, pa pa izjavljamo, da je to izvrstno delo, katerega bi si moral nabaviti vsak rojak v Ameriki, bodisi v lasten poduk, bodisi kot darilo svojem in posameznikom, na katerih bo v stari domovini, kjer se gotovo zanimajo stariši ali sorodniki za deželo, v kateri biva kak član družine. Knjigo krasi nebroj lemarikov zapazil ali samega sebe, ali pa drugega znanca in sedanjih ali preteklih dni. Čudimo se le, da je povpraševanje po knjigi primeroma majhno, menda radi tega, ker se ni vprizorilo sanje kričeče reklame, s katero so spravi v svet marsikatero drugo, veliko manj vredno knjigo. Posebno primerna je knjiga kot božični dar, ki ima trajno vrednost. Cena elegantno v platno vezani knjigi je \$2.50 s poštnino vred. Za isto ceno se odpošlje knjigo na katerikoli naslov in sliki.

Slovene Publishing Co., 62 Cortlandt St., New York City.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonjskih posestev vseh yelesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov. na 20tih straneh in vsaka stran je 10 $\frac{1}{2}$ pri 13 $\frac{1}{2}$ palca velika. Cena samo 25 centov.

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov na 8 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev. Cena samo 15 centov.

Vsi zemljevidi so narejeni v raznih barvah, da se vsak lahko spozna. Označena so vsa večja mesta, število prebivalcev držav in posameznih mest. Ravno tako je povsod tudi označen obseg površine, katero zavzemajo posamezne države.

Pošljite 25c. ali pa 15c. v znakah in natančen naslov in mi vam takoj odpošljemo žaželjeni atlas. Pri večjem odjemu damo popust.

Slovene Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

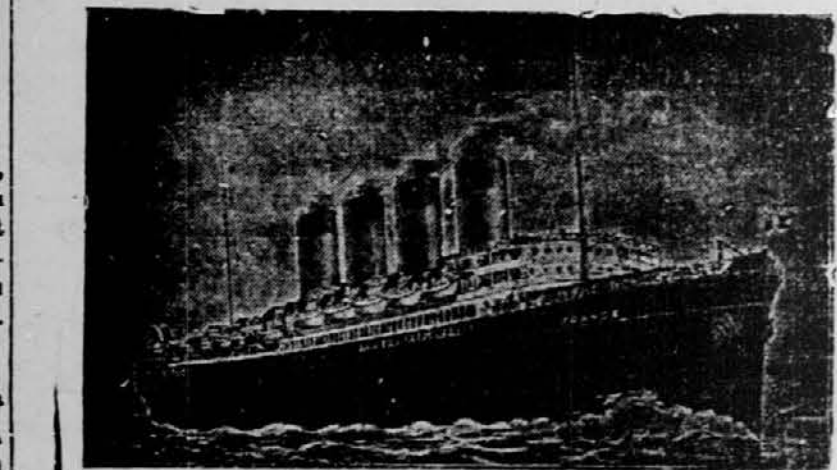
Compagnie Generale Transatlantique

(Francoska parobrodna družba.)

Direktna črta do Havre, Pariza, Svica, Inomosta in Ljubljane.

Postal paralihi soj

"LA SAVOIE" na dva vtiha "LA SAVOIE" na dva vtiha "LA SAVOIE" na dva vtiha

Express paralihi soj

"Chicago", "La Touraine", "Rochambeau" in "Niagara" Glavna agencija: 19 STATE STREET, NEW YORK corner Pearl St., Cheshbrough Building.

Postal paralihi odplujejo vsake ob sredah in pristanikih številu 12, 13, 14.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI IN NAJCENEJŠI DNEVNIK.

Phone Canal 103

Denar mečete proč!

ako ne podpirate svojega rojaka.

Pri meni dobite

izvrstno domače vino

galon po 75c. in več.

Pri odjemu več kot 10 galon dajem popust, ter se posebno priporočam slavim slovenskim družinam ob priliki kakšne veselice, tudi osim za svatbe.

V zalogi imam izvrstne domače klobase in vsakovrstne grocerijske blago, katerega ljubim naš narod. Pošljim denar na vse strani sveta in parobrodne listke za vse progr. Zastopam "Glas Naroda", prodajam in kupujem avstrijski denar. 8 tverdok Frank Sakser sem v trgovski svazi. Upravljam vse v notarski posel spadajoče dela, ker sem javni notar. (Notary Public.)

FRANK JURJOVEC

1801 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Frank Petkovšek

Javni Notar (Notary Public)

718-720 MARKET STREET

WAUKEGAN, ILL.

PRODAJA fina vina, izvrstne smotke, patentirana zdravila.

PRODAJA vožne listke vseh prekomorskih črt.

POŠILJA denar v stari kraj zanesljivo in pošteno.

UPRAVLJA vse v notarski posel spadajoča dela.

PHONE 246

Zastopnik

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

"GLAS NARODA" JE EDINI SLOVENSKI DNEVNIK V SDR. DEŽ. NAROČITE SE NANJ!

Po nižani ceni!

Amerika in Amerikanci.

Spisal Rev. J. M. Trunk

je dobiti poštnine prosto za \$2.50. Knjiga je vezana v platno in za spomin jako prilična.

Založnik je imel veliko stroškov in se mu nikakor n izplačala, zato je cena nižana, da se vsaj deloma pokrijejo veliki stroški.

Dobiti je pri:

Slovene Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

NAJBOLJŠA SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA

Prirejena za slovenski narod, s sodelovanjem več strokovnjakov, je založila Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Cena v platnu vezani \$1.00. Rojaki v Cleveland, O. dobito v podružnici Fr. Sakser, 1094 E. 64th Ave., N. E.